

Poraz „svetega egoizma“

Vest o daljnosežni spremembi v italijanski vladi je učinkovala v širši javnosti kakor bomba. Zunanji minister Grandi, ministri Mosconi, Giuliano, Rocco in Bottai niso bili v tej diktatorski vladi samo Duceovi vodilni uradniki ali ministri — strokovnjaki. Vsi po vrsti so najozbiljše Mussolinijevi sodniki, ki so vneto sodelovali pri začetkih in izgradnji fašizma. Dino Grandi je bil eden izmed organizatorjev fašistovskega pohoda na Rim in Duce je še nedavno v razgovoru s svojim intervjuistom hvalil njegovo sposobnost. Na videz nenadna, vprav senzacionalna izločitev teh mož iz italijanske vlade utegne pomeniti novo epoko v razvoju fašizma. Že v tem hipu je več kot jasno, da se ni pretresel samo državno — administrativni sistem Italije, ki ga vodi fašistična vlada; pretresel se je fašizem sploh in se rahlo zamajal v svojih temeljih. Ta potres je bil sicer kratkotrajen in ni povzročil nevarnih razpok, vendar je tako značilen in presenetljiv, da pomeni enega največjih političnih dogodkov letošnjega, v tem pogledu ne baš revnega leta.

Vse kaže, da je ostavka Mussolinijevih ožjih sodelavcev posledica diplomatske bitke, ki jo je fašizem izgubil v Lausanni. Pisava italijanskih listov očitno kaže, s kakšno zadrego tipa fašistična javnost okoli novega evropskega položaja. Čigar obrisi so se na pravo zaprepačenje italijanskih politikov pojavili ob koncu lausanske konference. Med Francijo in Veliko Britanijo je bil brez vednosti Italije sklenjen znani sporazum, ki je na mah razpahl fašistični sen o politični izolaciji Francije. Nemški kancelar in današnji diktator v P. Papi je v Lausanni pokazal dovolj jasno, da ne mara na limanec Mussolinijevih politikov in da mu je nemško-francoski sporazum realnejša politična potreba nego enotna izjavalna fronta z Italijo. To so dejstva, ki trdo bijejo v oči in ki je za nje moral nekdo v Italiji prevzeti odgovornost. Čeprav je jasno, da Grandi ni vodil politike brez podrobnih raportov Duceu, ki je preko njega pletel vse te daljnosežne kombinacije in tajno — diplomatske spletke, je zopet umljivo, da je stvarni poraz te politike moral plačati Grandi, ne pa nedotakljivi Duce. Brez dvoma pa je dobil Mussolini po nemali zaslugi enega najboljših politikov današnje Evrope, francoskega ministrskega predsednika in zunanje ministra Herriota, tako temeljito lekcijo iz zunanje politike, da jo bo še dolgo pomnil ves fašizem.

Daljnosežnost tega italijanskega neuspeha nam bo takoj jasnejša, če se spomnimo sunkovitih udarcev, s katerimi je Mussolini presekalo ono zunanje politično linijo, ki je Italiji prinesla zmago v svetovni vojni. Omamljen od svojega cesarskega sna, skoraj pesniško razvnet od prividov velikega rimskega imperija, ki ga bo ustvaril fašizem, je Mussolini zavrgel načela in metode realne politike in obmil hrbet večernji antanti. Njegova največja ambicija je bila, da izolira Francijo in na njen račun povzdigne Italijo. Italija farrà da se! — je bilo bojno geslo fašizma, naperjeno enako zoper Francijo kakor zoper tolažljivi sen o Panevropi. Vse

spletke in zvijače, ki so mogle nastati na stari, preizkušeni osnovi machiavelizma, vse, kar je Duceu šepetal izkušnjavec »sacro egoismo«, vse je bilo vrženo v dovolj kalno vodo povojne Evrope, da jo še bolj skali in še bolj zaplete njene odnose. Vsi še vemo, s kakšnim zaletom se je fašistična diplomacija vrgla na Balkan, ki so ga teoretiki fašizma proglasili za najnaravnejše torišče italijanske imperialne ekspanzije. Pozicija, ki si jo je Italija ustvarila v Albaniji, in vpliv, ki ga je imela doslej v Bolgariji, sta največji motnji balkanskega sporazuma — te očitne potrebe miru in blagostanja na jugovzhodu Evrope. Prav tako je Duceova diplomacija rovarila v srednji Evropi in sam Mussolini se je bil postavil na čelo gibanja zoper one mirovne pogodbe, ki so sicer povečale ozemlje Italije preko njenih pravic in vojnih zaslug. Vsa ta intrigantska politika je neumorno vihtela meč proti Franciji in obenem vznemirjala svet s podobnimi nadutimi gesli, kakor pred vojno cesar Vilhelm s svojim pangermanskim cesarizmom. Fašizem se je na ves glas odpovedoval Evropi, miru in sporazumu med narodi, samo da bi čim bolj koristil nebrzdanemu egoizmu in neomajanemu imperializmu naroda, čigar samozvani diktator in glasnik je postal.

Po dolgih letih fašističnega rožljanja s puško in Duceove politike izigravanja in laži je vendar le napočil trenutek, ko sta se hkrati oglasili vest in pamet vodilnih evropskih narodov. Nič ne goji v sedanjem položaju pretiranega optimizma in nihče se ne mara vdajati varljivim nadam. Eno pa je jasno: Dokaz, da bi Italija ali Nemčija mogli v današnjem položaju odločevati o usodi Evrope zgolj z vidika »svetovnega egoizma«, ne oziirajo se na druge narode, ta dokaz se je temeljito ponesrečil. Fašizem bo moral spoznati to, kar bo prej ali slej spoznal tudi njegov hitlerjevski sorodnik, da so po l. 1918. nastopila v Evropi neka nova dejstva, ki z naravnostno nujnostjo paralizirajo vsak »sveti egoizem«. Celotna Anglija, ki ima nasproti celini zavdanja vreden zemljepisni položaj, je občutila potrebo, da se postavi zoper prenapeto in nevarno megalomanijo Ducea in njegovih trabanov. Sedaj, ko je Mussolini v svojih rokah osredotočil najvažnejše resorje in prevzel tudi formalno-osebno odgovornost za italijansko zunanjo politiko, bo moral bodisi priznati to, kar je večerj zaničeval in prepustiti muzej svoj cesarski sen, bodisi preiti h konsekvencam, ki lahko odločijo usodo fašizma.

Položaj je tem pomembnejši, ker se Italija tudi s fašizmom ni mogla izmotali iz svoje tako rekoč permanentne finančne krize. Demisijska finančnega ministra Mosconia je v tem pogledu dovolj značilen znak. Vzlic globokim posegom v italijansko gospodarstvo in vzlic nekaterim rešitvam, ki jim ni mogoče odreči koristnosti (n. pr. osuševanje pontskih močvirij), je tudi Italija gospodarsko zlomljena. Naraščanje njene težke ozdravljive krize utegne spriti silnega pritiska fašizma nekega dne eksplozivno prebiti vse zavore in vijake in pokopati tako zvano »fašistično renesanso«.

Iredentizem

»Dalmatinske akcije«

Zadrski »Il Littorio Dalmatico«, službeno glasilo »dalmatinske fašistične provincialne federacije«, objavlja v svoji številki o d. 29. junija daljši članek o velikem priznanju, ki ga je dosegla med najodličnejšimi italijanskimi politiki in državniki akcija propagandnega urada združenja italijanskih vojnih prostovoljcev, katera je posvečena izdajanju knjižne zbirke »I Grandi Italiani della Dalmazia« (»Veliki dalmatinski Italijani«).

Med prvimi se je oglasil predsednik senata, bivši minister Federzoni, ki »živahno odobrava koristno iniciativo, da se razsvetli in razglasi zelo veliki prispevek Dalmatincev k italijanski civilizaciji na knjižnem, umetniškem in znanstvenem polju«.

Predsednik italijanske fašistične poslanske zbornice Giurati je brzojavno sporočil »svoje navdušeno odobravanje dalmatinskega programa«, kakor je bil objavljen v »La Volontà d'Italia« (glasilo združenja italijanskih vojnih prostovoljcev), ki zbira »neizbrisno hrepence«.

Zelo pohvalno se je izrazil o akciji tudi podsekretar fašistične stranke prof. Marpicati, ki zaključuje svoje pismo z besedami: »Vse to je vredno podpore vseh, ki se živo zanimajo za ono, kar najtesneje pripada lastni italijanske civilizacije.«

Zadrski list navaja nato še razne druge odlične osebe iz fašističnega strankarskega in organizacijskega sveta in seveda cel kup podružnic združenja vojnih prostovoljcev in »Dalmatinske akcije«, a pravi, da vse to ne zadostuje, temveč da je treba preiti od besed k dejanjem, to se pravi, da morajo vse fašistične federacije, fašisti, provincialne administracije, občine, zveze industrijev, sindikati, srednje šole naročiti že v predplačilu vsaj po 50 do 100 izvodov vsakega zvezka. Zlasti pa velja to za prvi zvezek, v katerem je sam predsednik združenja vojnih prostovoljcev in osrednjega odbora »Dalmatinske akcije« fašistični poslanec Coselschi opisal življenje, delovanje in tragično smrt zadnjega »slutkega italijanskega župana Antonia Bajamonteja«.

Naposled se pozivajo vse podružnice združenja vojnih prostovoljcev in »Dalmatinske akcije«, da razvijejo kar najintenzivnejšo agitacijo za to zbirko, katere glavni uspeh mora biti — po besedah samega Coselschega — »v porastu zavesti dalmatinskega italijanstva«.

»I Grandi Italiani della Dalmazia« bodo tako šli v sto in stotisočih izvodih med

»Nikovanja profesorjev

Beograd, 21. julija. A. A. Z. ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta so odlikovani: z redom Belegrade orla 2. stopnje dr. Bogdan Gavrilović, univ. prof., senator in predsednik uprave kralj. fonda; z redom Karađorđevce zvezde 3. stopnje dr. Tihomir Djordjević, univ. prof. in član uprave kralj. fonda; dr. Aleksander Belić, univ. profesor in član uprave kralj. fonda; dr. Živojin Djordjević, univ. prof. in član uprave kralj. fonda; z redom Jugoslovenske krone 3. stopnje Zarija Popović, tajnik uprave kralj. fonda.

Kraljevo potovanje po Črni gori

Zadnje mesece se je posebno bujno razbohotila zlobna propaganda proti naši državi in skoro da ni dneva, da ne bi listi nam sovražnega inozemstva beležili novih izmišljotin o nemirih in neredih, ki so pri nas baje na dnevnem redu. Ta ostudna gonja ima dvojen namen: odvrti od naših krajev tujski promet in tako škodovati našemu gospodarstvu ter izpodkopati ugled naše kraljevine pred svetom. Slične klevete z naslado objavljajo madžarski, italijanski in tudi nemški listi, ki jih z lažnimi poročili zalagajo razni pokloni in veleizdajniški plačanci.

Zato potovanje kralja Aleksandra po Črni gori, s katerega se je Nj. Vel. pravkar vrnil v Beograd, nima samo značaja mičnega izleta v eno izmed najzanimivejših in pokrajinsko najbolj romantičnih posebnosti naše države, marveč tudi nad vse učinkovito demantira vesti o nemirih, kakršne objavlja omenjeni nepošteni tisk. Črnogorsko ljudstvo, o katerega nezadovoljstvu in separatističnih težnjah vedo brezvestni poročevalci toliko napisati, je sprejelo svojega vladarja s pristranskostjo in prostodušnostjo, ki je znana odliko sinov krsne Črne gore. Vladar se je na svojem izletu kretal svobodno in neprisiljeno ne samo po mestih in večjih naselbinah, marveč tudi v oddaljenih planinah, ki so bile to pot cili njegovega potovanja. Vsa pot po zetski banovini je bila nekaka izredna ljudska svečanost in narod je povsod dal duška svoji ljubezni do narodnega vladarja.

Posebno noto prisrčnosti in ponosa nad vladarjevim posemom je pridajala sprejemom okoliščina, da so Črnogorci pozdravljali suverena kot svojega rojaka, sinu istih kraških tal, saj se je kralj Aleksander rodil na Cetinju. Omembe vredna je pri tem vsekakor izredna zanimivost, da so se pod doimom vladarjevega poseta »kesano« predali oblastvom mnogi, ki sta jih nebrzdani iznajdiški temperament in nemirna ljudska kri zapeljela do raznih prestopov. Kraljev prihod je celo nanje toliko vplival da so se vrnili na pot zakonitosti, posluživši se veljavne pravice.

Obkrožen od naroda, s katerim ga družijo najbližje in sorodstvene vezi, je vladar počival iz kraja v kraj in odkrival srdačnost, ki je prevečala ljudstvo, odseva pač dovolj iz iskrenih pozdravov, volnih znane narodne epike, ki ima v teh krajih še močne korenine. Tura na Durmitor, ki ga opeva toliko junaških pesmi, se je obsebito razvila v naravnostni triumfalni pohod. Ko se je po Črni gori razvedelo za kraljev obisk, so se z vseh strani zrinjale množice ljudstva in pod Durmitorom se je bilo zbralo nekoliko stotin ljudstva, da vidijo svojega kralja, da mu potrdijo svoje težave in iznesejo svoje težnje. Pri tej priliki tudi ni manjkalo junaških in junaških tekem, s katerimi je to vmo gorško ljudstvo pokazalo vladarju svojo spretnost, neugnanost silo in neustrašenost.

Nič manj slavenstven ni bil srečanje na Cetinju, kjer se je vladar zlasti približal »močanom« s svojimi spomini iz mladih let. Zanimal se je za vsako podrobnost in njegovemu vpletu ni ubežala niti najmanjša izprememba. Svečeništvo značaj ni mogel zastrti globljih vezi, s katerimi je vladar navezan na svoje skromno rodno mesto. Skratka: Potovanje Nj. Vel. kralja po Črni gori je tako jasno ogledalo vse do obupa se ponavljajoče baice o črnogorskih avtonomističnih težnjah kakor tega ne bi bila v stanu debela knjiga z izbranimi argumenti.

Časopisje naše države je obširno poročalo o lepo uspelem vladarjevim potovanju in rosnica o njega poteku je predrla tudi v zunanji svet; zato se upravičeno nadejamo, da inozemstvo ne bo nasledlo zlohotnim vestom znanih klevetniških listov. Srečanje Nj. Vel. kralja v Črni gori dokazuje dovolj, kako priljubljen je naš kralj pri svojem ljudstvu, ki po zaslugi cenij njegove prizadevanja za ureditev države. Kraljev izlet, ki je bil namenjen popolnoma kot zabavna prireditve, je zaradi rodoljubnih manifestacij črnogorskega ljudstva dobil značaj, katerega pomen daleč presega prvotno določeni okvir. Posebna sprememba pa je to, da je svojo ljubezen do vladarja na tako sijalen način dokazala pokrajina, ki je v razgreti domišljiji sleh obkroževalcev velja za oml del države, kjer se avtonomistična težnja baje ne da izkoriniti iz ljudske duše.

Volitve v rumunski senat

Bukarešta, 21. julija, p. V Bukarešti so se večerj vršile volitve v senat. Potekle so mirno. Volilni red je bil tak, da je dobila mandat stranka, ki je v vsakem posameznem volilnem okrožju dosegla relativno večino glasov. Zato je narodna kmečka stranka dobila skoro vse mandate v novem senatu. V Erdelju je madžarska stranka dobila tri mandate, izmed ostalih opozicijskih kandidatov sta bila izvoljena dr. Lupu in Cuza. V Bukarešti so liberalci sicer dosegli večje število glasov nego zaračunani, vendar pa je bila Bukarešta do deljena k volilnemu okrožju Ilfov, kjer so imeli zaračunati veliko večino, zaradi česar so tudi v tem okrožju dobili mandat. Ministrski predsednik Vajda Vojevod je izjavil, da vlada ne bo takoj podala ostavke, marveč bo poslovala, dokler se ne konstituirajo novi parlament, kar se bo zgodilo bržkone meseca avgusta.

Bukarešta, 21. julija. A. A. Končni rezultat volitev v rumunski senat pomeni sijajno zmago narodne kmečke stranke, ki je dobila od 113 senatorjev 105 mandatov. Opozicijske stranke so dobile skupno osem mandatov.

René Bazin umrl

Pariz, 21. julija. A. A. Sloveči pisatelj René Bazin je večerj ob 18. umrl. Pokojnik je bil rojen v Angersu l. 1853. v francosko akademijo pa so ga izvolili l. 1903. Napisal je mnogo romanov in drugih del. Bil je delikaten poet in je rad popisoval življenje na kmetih ter poveljeval stare tradicije. Njegovo najbolj znano delo je »La Terre qui meurt« (ki je prevedeno tudi v slovenščino pod naslovom »Gruda, ki umira«). Napisal je tudi več potopisov s potovanj po Španiji, Italiji in francoski Provenci. René Bazin je umrl po dolgi bolezni med svojo rodino. Do poslednjega trenutka je bil pri popolni zavesti in je z vedrim obrazom čakal smrti. Njegov poslednji počitek bo v Anjouju, kjer je napisal večino svojih del.

Državni udar v Nemčiji

Krvavi politični dogodki zadnjih dni so dali vladi v Reichu priliko in razloge, da začne veliko, toliko časa že pričakovano ofenzivo proti Prusiji ter pomene obenem z zadnjimi ostanki demokratskega in republikanskega režima. Po padcu Brinngovega kabineta je vladalo v Nemčiji neko čudno ustavno stanje. Med tem ko je oblast v Reichu prešla v roke mož, ki se opirajo na skrajno desnico, so bili v Prusiji, ki tvori glavni del nemške države, še vedno na krmilu ljudje stare weimarske koalicije, sestojajo iz centurama in socializmov, ki stojijo proti sedanjim osrednji vladi v najostrejši opoziciji. Ko se je enkrat pokazalo, da centrum noče zapustiti svojih zaveznikov socializmov in pre. v k desničarski fronti, so se iz slednje vedno bolj začeli oglašati glasovi, ki so zahtevali od predsednika Hindenburga, da to nemogoče stanje ukine, in sicer na ta način, da namesto predsednika pruske vlade postavi državnega komisarja. Hindenburg je pred takim ukrepom okleval, ker se je zavedal, da pomeni tako ravnanje kršenje ustave, na katero je svečano prisegel, n pa, ker ni vedel nikakega vzroka, s katerim bi lahko opravičil imenovanje državnega komisarja v Prusiji.

Medtem sta se obe skupini, ki si hočeta po ustavni poti, to je z volitvami priboriti absolutno moč v državi, zgrabili v obupni borbi. Politiki bo se je prenesel na ulico, kjer se ne politizira z dokazovanjem in besedo, temveč s samokresi n oži. Vsak dan se daljša spisek mladih ljudi, ki padajo kot žrtve današnjih kaotičnih političnih in gospodarskih razmer v Nemčiji. Odkar je centralna vlada proti volji posameznih zveznih držav dovolila zopet nošenje uniforme raznim političnim organizacijam, so te razmere postale tako nevarne, da se noben miroljuben državljan ne more več pokazati na ulico, a uniforme služijo za nezgledljivo tarčo političnemu nasprotniku. Za žalostne prilike so dale sedaj nemški vladi v roke zaželeno orodje, da s še temnejšim slikanjem položaja nego je v resnici pridobi starega predsednika za svoje reakcionarne napore in podere v Prusiji zadnjo trdnjavo umirajoče nemške demokracije.

Ce bi bil edini smoter novih zaslih naredb, izdanih na podlagi diktatorske oblasti nemškega predsednika Hindenburga, ki notranje politično presega celo nekdanjo oblast cesarja Viljema, zahteti sirovo in nečloveško politično borbo, ki se je razvila v Nemčiji zadnje čase, bi gotovo ne bilo nikogar na vsem kulturnem svetu, ki tega koraka ne bi pozdravljaj. Toda razne okoliščine vzbujajo upravičen sum, da novi ukrepi nemške vlade sicer tudi streme za tem, vendar pa jim to ni glavni in edini cilj. Nastop policije pri zabujih političnih nemirih v Altoni pri Hamburgu, je namreč pokazal, da je pruska policija, ki je stala tedaj pod sorjastihišnim notranjim ministrom Severingom, častno in popokoma v redu izvršila svojo dolžnost. Celotna »Deutsche Allgemeine Zeitung«, katere simpatije in zveze z desnico so obče znane, je smatrala za umestno, da javno pohvali zadržanje policije,

češ da se je hrabro in z brezobzirno energijo spustila v boj. Papeanova vlada torej ni imela v nastopu policijskih funkcij narjv nikakega opravičljivega razloga, češ da so malomarno vršili svojo službo, ali celo, da so kot socialisti dajali potuho in bili krivi, da se je komunizem v Nemčiji zadnje čase tako borbeno razvil. Pač pa je bila pruska policija že dolgo časa trn v peti nacionalnim socializmom, ker pri političnih spopadih ni delala nikake razlike ter neusmiljeno udarjala na levo in desno, ne glede na to, kateri organizaciji pretepači pripadajo. Zato so tudi Hitler in ostali vodje nacionalizma s tako silo pritiskali na kancelarja Papena, naj odvzame policijo pruskemu notranjemu ministru socialistu Severingu in jo podredi pruskemu generalnemu štabu, čigar ozke zveze in naklonjenost do desničarskih reakcionarjev so obče znane. Imenovanje državnega komisarja, odstavitev pruske vlade in podreditve celokupne pruske policije nemškemu generalnemu štabu ne pomeni tedaj nikakega pravega omiljenja, poluhoje borbe za bodajčisto, marveč samo složno udrihanje vojaštva, orožništva in Hitlerjevih napadalnih oddelkov po svojih političnih nasprotnikih, komunistih in socialistih. S tem daje Hindenburgova koncesija desničarskim elementom veliko prednost v volilni borbi in pomeni zopet mogočen korak naprej k ostvaritvi »tretjega cesarstva«.

Vprašanje je, kako bodo preganjeni »čvar« nemške republike in demokracije odgovorili na te absolutistične ukrepe. Možje, kakor so Braun in Severing, sklenjeni in skovani v dolgoletni politični borbi, ljudje neupogljive energije, ne polagajo orožja brez boja. Zato pomeni preokret v Prusiji začetek hudih notranje-političnih pretresljajev in povod težkih konfliktov z nedoglednimi posledicami. Korak nemške vlade, ki naj bi pomiril razpaljene politične strasti, je še bolj razburil duhove, nemško delavstvo sega po zadnjem sredstvu razredne samoobrambe, po generalni stavki.

Tisti Nemci ki so bili nekoč tako ponosni na železni stroj svoje družbe, ki so se nekaj hvalili, da bodo samo s svojo disciplino in organizacijo osvojili ves svet, so kot svobodni državljani v demokraciji popolnoma odpovedali. Sistem, ki ga je revolucija hotela postaviti na noge in izgraditi, se ruši na vseh koncih. Ogromne množice nemškega naroda se mu odtujajo in stranke, ki ga podpirajo, kopne vedno bolj. Kot dedič tega umirajočega republikanstva se pojavljata na nemškem političnem torišču zopet omi dve ustanovi, ki sta bili skozi stoletja hrbenica nemške družbe in voditeljice nemške države: armada in pruska aristokracija. Tudi danes sta prevzeli vodstvo v roke, samo da ob popolnoma drugačnih prilikah nego svoje čase. Friderik, Viljem in Bismarck se niso borili proti gospodarskim krizam in moralnemu kaosu naroda. Lahko so zmagaali »mit schimmernder Wehr« nad zunanji sovražniki, socialne borbe imajo pa popolnoma drug značaj in se šah ne da zaleteti s silo bajonetov.

Odgoditev čl. parlamenta

Zaradi raznih nesoglasij med vladnimi strankami, ki so ogrožali njen obstoj, je vlada odgodila zasedanje parlamenta preko poletnih počitnic

Praga, 21. julija. sh. V zadnjem času so se v vladi koalicijske pojavljale vedno večje težave, ki so prinesle danes presenetljiv rezultat, da se je vlada odločila poslati parlament na počitnice. Vzrok zato je bil predvsem ta, ker vlada ni hotela odobriti popravljene osnutka ustavnega odbora za ustanovitev parlamentarne kontrolne komisije. Zato si je prizadevala, da bi glasovanje v odboru odgodila, vendar pa zaman, ker je odbor vztrajal v nasprotju proti vladi pri svojih načelih. Naslednji vzrok je dejstvo, da so češki agrarci v polni meri odobrili postopanje svojih senatorjev, ki so pred nekaj dnevi glasovali

proti novi čokladi na pridobitno ter se tako postavili proti svojim agrarnim ministrom. Tretji vzrok je bil končno, da je javnost izvedela za načrt finančnega ministra, ki je hotel z milijardnimi stroški iz davčnih dohodkov brez pritegnitve parlamenta sanirati nekatere propadle bančne zavode, zaradi česar se je bilo treba tudi glede na to bati poraza vlade. Za daj je zelo dvomljivo, ali se bodo razmere v koalicijski med počitnicami toliko razčistile, da bo lahko koalicijska obstojala še nadalje, ker so desničarski agrarci napeli vse sile, da bi socialiste izrinili iz vlade.

Davkarija o dohodkih samostojnih poklicev

Zanimivost iz seznamov davčne uprave na magistratu

Ljubljana, 21. julija. V lepo preurejeni posvetovalnici magistrata vlada že od ponedeljka prav živahno vrvenje. Tam so namreč razstavljani seznam davčne uprave za mesto Ljubljano o davčnih zavezancih, ki so dolžni plačevati pridobitno od svojega čistega letnega dohodka, izvirajočega iz samostojnih poklicev, koncesijoniranih obrtov, kakor tudi trgovci in samostojni obrtniki. Vseh teh davčnih zavezancev je v Ljubljani 864.

Danes dopolnje je bil v posvetovalnici velik naval. Prihajali so možje in dame, da se natanko informirajo, na koliko je davčna uprava samo ocenila njihov letni čist dohodek. Ker nekateri niso točno poučeni, kaj značijo seznamami sami, so se pri merili tudi komični prizori. Marsikdo ni samo pogledal, na koliko je sam ocenjen, marveč se je pozanimal tudi za svojo konkurenco. Nekateri so kar preplašeni vzklkali: »Kaj, toliko davka letos?« In prijemali so se za glavo, češ: »Saj toliko niti ne zaslužim vse leto!« Sluga g. Kosčič pa jim je prav vljudno pojasnil, da te številke ne pomenijo višine davka, marveč le od davčne uprave predlagano osnovo čistega letnega dohoda, od katerega se bo potem odmerila pridobitna. Mnogi pa so se v prvi vrsti tudi interesirali, kdaj pride njihova zadeva pred davčni odbor. Ta bo

zasedal od 2. do 12. avgusta na mestni davčni upravi, Vodnikov trg. Ker se bodo mnogi proti oceni davčne uprave pritožili, bo odbor pač imel polne roke dela.

V seznamu je predvsem 72 odvetnikov, ki so ocenjeni najnižje na 24.000, a najvišje (dve odvetniški pisarni) na 100.000 Din, drugi od 36.000 do 60.000 Din. Celotno so odvetniške pisarne ocenjene na 2.914.800 Din. V seznamu je dalje 12 umetnikov, ki se preživljajo samo s svojo umetnostjo in morajo plačevati pridobitninski davek. Ti so ocenjeni s prav majhnimi letnimi čistimi dohodki, le eden na 20.000 Din. Samostojni obrtniki vseh panog so večinoma ocenjeni od 10.000 do 80.000 Din. V seznamu je tudi 18 kostonjarjev, katerih čist dohodek se po davčni oceni giblje od 200 do 300 Din letno, le pri enem znaša 800 Din. Med mesarji so trije označeni kot industrijci in so taksinani od 100 tisoč Din naprej, drugi težji mesarji na 60.000 Din, manjši pa na 20.000 do 40.000 Din. Med stavbeniki je neko veliko podjetje ocenjeno z 200.000 Din. Tudi razne uprave listov, revij in druge ustanove so ocenjene, pri nekaterih pa je lapidarna opazka: »zlugal«. Tudi pri nekaterih davčnih zavezancih raznih obrtov stoji ta lakonična opazka.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, prehodno deževje možno. — Situacija včerajšnjega dne: V poslednjih dveh dneh je pritisk naglo padel, posebno na južneevropskim morji. Depresija prevladuje je tudi nad severno Evropo ter se je združila s sredozemskim minimumom. Visoki pritisk, ki je že prodiral z Atlantskega oceana v centralno Evropo in južneevropske polotoke, se je znova nekoliko umaknil. Kontinentalne zračne plasti so se pričele umikati proti morju ter so naletele na tople sektorje v zraku, zaradi česar je nastalo deževje. Pritisk je padel pri nas za 2 do 7 mm, bolj na zapadu in v Primorju nego na vzhodu.

Dunajska vremenska napoved za petek: Pretežno oblačno, ponekod deževno. Splošni vremenski izsledki za zboljšanje sedanega vremena slabi.

Nadškof dr. Šarič pri papežu

Rim, 21. julija. Z. Vrhbosanski nadškof dr. Šarič se že nekaj dni mudi v Rimu. Bil je tudi v privatni avdijenci pri papežu Piju XI.

Ciganska tragedija

Zagreb, 21. julija. n. V Katičevi ulici se je odigrala dopolnje rodinska tragedija. Ciganski primas Milan Nikolić se je spri s svojo ženo, ki ga je zapustila in se preselila k svoji sestri. Pozval jo je, naj pride dopolnje po svoje stvari, in ko je prišla, sta se znova sporekla. Nazadnje jo je Nikolić večkrat zabodel z nožem. Nesrečna žena je zbežala na ulico, kjer je nezvesta na obležala, dočim so Nikolića našli v stanovanju s hudimi ranami na trebuhu in prsih v postelji. Oba so odpehali v bolnišnico. Stanje obeh ranjencev je nevarno.

Naši kraji in ljudje

Pojdimo v Belo Krajino!

Prelepa, a pozabljena pokrajina vabi nedeljske izletnike

Metlika, 21. julija.

Železniška direkcija je ugodila dolgoletni želji ter uvedla izletniški vlak Ljubljana-Metlika, ki bo vozil prvič v nedeljo 24. t. m. Lanski poizkus direkcije v tej smeri se je ponesrečil, ker ni bilo pravega zanimanja. Vedno smo bili pozabljeni in le posamezniki so prihitali med nas, ki so se pa vedno in vedno z veseljem vračali v te prelepe kraje naše domovine, zlasti se, ko so spoznali veliko gostoljubnost našega ljudstva.

Kakor nudi Gorenjska mnogo užitka onim, ki ljubijo visoke gore, nudi naša Bela Krajina mnogo užitka onim, ki ljubijo mirne idilične brezove gozdčike in živahne vinorodne gorice, posute z belimi zidanicami, kakor bi posejal po teh hribovskih bele golobe. Ko se pripelješ z vlakom preko Gorjancev, se ti odpre prekrasen pogled na vso Belo Krajino, ki te vabi in objema v pozdrav. Levo in desno same vinske gorice, prelepe trtje, obložene letos z obilnim sadjem, in na vse strani same zidanice. Že ko se voziš z vlakom, srečavaš povsod brhke Bele Kranjce v lepih belih oblekah, ko pa prideš v Metliko, srečavaš na vsak korak same bele noše sosednje Hrvatske in kršnega Zumberka. V Semicu, Črnomlju in Metliki — povsod dobiš okusne gostilnice in restavracije, ki ti nudijo ugodno postrežbo, domačo, a prigradno. In Kulpa! Teško je najti tako ugodno kopališče, kakor je v Kulpi. Voda prijetno topla, časih še preveč, krasna je okolica vinogradov. Uživaš dobre tople vode, ki jih dopolniš s poznimi in boljše domačo pristno kapljico iz okoljskih vinogradov. In če že ne greš v Kulpo, narediš izlet v bližnje vinograde, da spoznaš življenje v zidanici. Eno uro od Metlike nudi prelepi Drašiči vse ugodnosti vinogradnih krajev in tu spoznaš dobri, odkriti značaji belega rojaka, ki v prijetnem razgovoru ob čaši vina ne pozna nobene zadržanosti; nobena žal beseda ne pride iz njegovih ust, njegov žareči obraz je samo priča njegovega zadovoljstva, da uživa svoj lastni dobri pridelek. In ko se zberejo ob grostih urah v svojih zidanicah, doni vesela pesem po vsej vinski gorici, da odme-

Belokrajinski črednik

va daleč naokrog in pozabljeno je vse gorje, ki tare našega kmeta dan za dnem. Tu ne pozna prepričev in pretepev, ker vino je zdravo, pristno in lahko ter ti da veselje in zadovoljnost, ne pa nadutosti in domišljavosti.

Pohitite v prelepo Belo Krajino, ugodni vozni red izletniškega vlaka nudi sleherniku priliko, da si ogleda ta prelepi, a žal doslej toliko pozabljeni del naše domovine.

Milijonske vsote v zemljiški knjigi

Za 68,868.700 Din intabuliranih dolgov v prvem polletju

Ljubljena, 21. julija.

Zemljiška knjiga okrajnega sodišča v Ljubljani daje verno in nazorno sliko o sedanjih gospodarskih težavah, ki so zajete tudi v Ljubljani in njeno območje. Prejšnja leta je prav bližnja okolica bila navezana na hipotekna posojila, ker so se v občinah Moste, Zgorja Siska, Vič in St. Vid gradile stanovanjske hiše in so kredit potrebovali mali ljudje, ki so ga tudi dobivali proti intabulaciji. Oddaljenejši kraji niso svoje zemlje obremenjevali s hipotekami, a letos se morajo tudi še trdni kmetje upogniti. Zemljiška knjiga za Ljubljano in vso okolico zgornjega govori, da je gospodarska kriza v pogledu bremen dosegla prve mesece letos vrhunec: najhujše je bilo februarja, ko so intabulacije dosegle višek, namreč 15.987.400 Din, do čim je bil lani nekoliko manjši znesek 15.910.700 dosežen šele januarja in februarja skupaj.

Zemljiškoknjižni urad je do konca junija letos dosegel 3355 vlog (lani 3852), ki se v glavnem nanašajo na intabulacije dolgov; okoli 250 je bilo izvršenih intabulacij po eksekuciji. Državni sklad se je vključil za velike vsote zaradi neplačanih davkov, vključil se je celo po prisilnem potu na veliko vsoto 1.660.000 Din. Za velike zneske se je vključil tudi ljubljanski OUZD, ker niso podjeli in mnogi obrtniki zmogli obilnatih prispevkov za zavarovanje delavcev.

Urad beleži vsako vlogo v poseben dnevnik, kamor zanaša tudi vse intabulirane dolgeve z navedbo zadnega zneska. Pregled dnevnika nudi interesantno sliko o stanju hipoteknih posojil in drugih terjatev, ki so bile letos vključene do konca junija. Vsi intabulirani dolgi znašajo celotno ogromno vsoto 68.868.700 Din. — Sprva so računali, da bo ta še daleko višja nasproti oni v l. polovici lanskega leta. Pa je večja le za nekoliko milijonov, kajti lani je bilo ob istem času vključenih okoli 60.500.000 Din. Statistika hipotek po posameznih mesecih je naslednja: januarja 13.209.300 Din, februarja 15.987.400 Din, marca 15.099.900 Din, aprila 14.824.300, maja 3.240.300, junija 5.508.400.

Posamič so se vključile milijonske vsote (najvišja 8.400.000 Din na breme mestne občine, ki je posojilo najela pri Državni hipotekarni banki za zgradbo carinarnice in se posojilo amortizira v 25 letih iz kalendrskega fonda), pa tudi prav malenkostne vsote, tako enkrat celo 80 Din za neko posojilo na kmetih. Koliko dolgov teži vsa posestva v Dravski banovini, je pač zaenkrat težavno dognati. Vsekakor pa bo mnoge zanimala statistika, ki jo je objavil pokojni ravnatelj Kmetijske družbe Gustav Pirč. V svoji knjigi »Kmetijske razmere na Kranjskem« je podal pregled o vključenih dolgovih in navedel, da je bilo že konec l. 1898. na Kranjskem vključenih na kmetijska posestva 125.483.728 K, na mesta 19.013.310 K in na veleposestva 6.240.942 K.

Veleposestniški gozdovi in dolenske občine

Dol. Toplice, 21. julija.

Za izvedbo agrarne reforme in razdelitve veleposestniških gozdov vlada med dolenskim občinami veliko zanimanje. Vse občine so se že medsebojno posvetovali in sklepale o izjavah glede prevzema veleposestniških gozdov v smislu zadnjega zakona, sestali pa so se tudi zastopniki posameznih občin, da se skupno posvetujejo o tej, za narodno gospodarstvo zelo pomembni zadevi. Tako so se sešli zastopniki sedmerih občin preteklo nedeljo na povabilo topleške občine v občinski pisarni v Toplicah, da se skupno izjavijo v važnem vprašanju. Sestanek je bil zlasti važen in potreben že glede na to, ker veleposestnik Auersperg ponuja zainteresiranim občinam nekaj kompromis, s katerim namerava občinam odstopiti tretjino vsa-

ki občini pripoznanih gozdnih delov brezplačno, da mu tako drugi dve tretjini ostane v zasebni lasti.

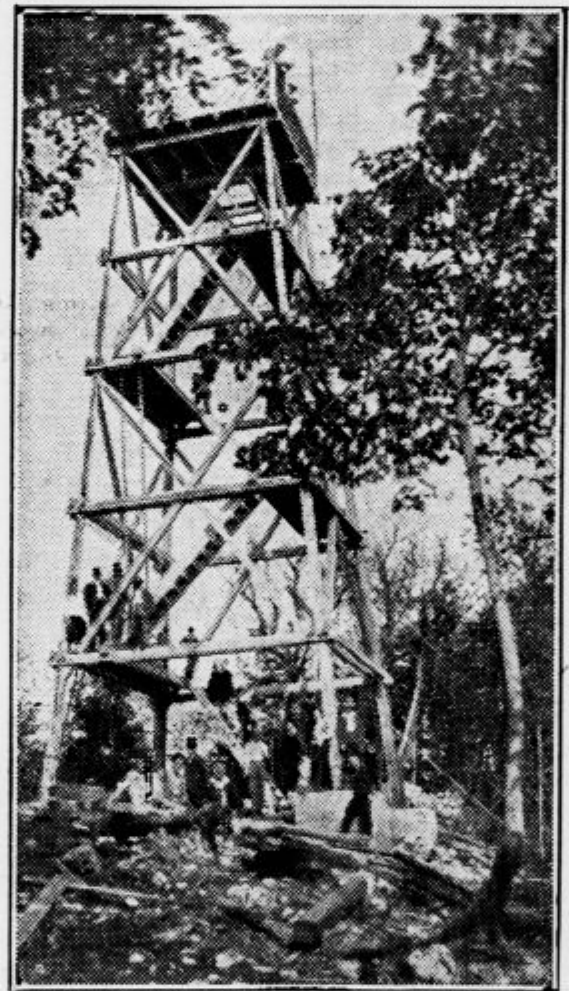
Razvila se je dolgotrajna vsestranska stvarna in mestoma zelo burna debata. Zastopniki občin so podali svoje izjave in sklepe občinskih sej, na katerih so se izrekli, da sprejemajo brezpogojno predlog kr. banske uprave, le občina Poljane je za kompromis z Auerspergom. Slednjič se je formulirala skupna izjava, ki so jo zastopniki vseh občin razen občine Poljane podpisali. V njej se izrekajo, da občine žele sprejeti gozdove, ki naj se jim razdele v popolno last.

Med debato je zastopnik občine Dvor trdil, da se lansirajo razne vesti, ki naj bi preplašile občane-interesente, da bi se izjavili za prepustitev gozdov še nadalje sedanjemu lastniku oziroma za ponujen kompromis. Po debati je bil povabljen zastopnik g. Auersperga k seji, da je razložil mnenje veleposestva. G. upravitelj inž. Zevnik je izjavil, da ne govori o svoji osebi, ampak izključno kot zastopnik veleposestva, ki je pripravljeno interesiranim občinam na njihovo lastno željo odstopiti dele gozdov v oddelkih, ki so občinam najbližji v izmeri dogovorov, in to brezplačno v popolno last. Zastopniki občin so vzeli izjavo g. inž. Zevnika na znanje, ne da bi svoj sklep spremenili.

Živčno bolnim in otočnim nudi mila naravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefove« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtne možga najtopejše priporočati. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Na malem vzhodnem Triglavu

V nedeljo je poljičanska podružnica SPD praznovala triletniko postavitve stolpa na Boču. Prihitelo je dokaj planinarjev z vseh strani. Nekateri so prvič občudovali lepoto Boča in razgled s stolpa. Kdor je enkrat obiskal to priljubljeno planinsko postojanko, jo obišče potem še večkrat. Slavje je že pričelo dopolne s slovesno mašo podpredsednika SPD bočkega župnika Cilenška, v starodavni cerkvi Sv.

Miklavža. Sodeloval je pevski odsek Sokola. Po maši je bil pohod k razglednemu stolpu. Popoldne se je razvila na idiličnih bočjih planjavah neprijetno planinsko razjanje. Kakor so ob postanku stolpa nekateri pesimisti prerokovali, da bo zanimanje zanj hitro splahnilo, tako moramo danes ob triletnici z veseljem ugotoviti, da je ravno narobe številke v vpisni knjigi pri Sv. Miklavžu kažejo razveseljiv porast od leta do leta. Medtem ko je bilo lani

ob koncu leta skupno 4024 posetnikov, je letos doseženo to število že sedaj sredi sezone. To je dokaz, da bo naš Boč — »vzhodni Triglav« — s svojim znamenitim stolpom še dolgo dominiral.

Toča po škocijskih vinogradih

Škocijan, 21. julija.

Zadnje neurje je divjalo po škocijski dolini le pihle pol ure; za uničenje vinogradov pa je ta kratek čas popolnoma zadostil. Huda ura je prišla s severozahodne strani. Med gremenjem in gostim, debelim dežjem se je usula kakor orehi debela toča, ki je padala približno dvajset minut. Največ škode je prizadejala vinskim goricam v Bojniki in v Malkovcu. Po teh najboljših vinogradih škocijske doline so trte dobesedno razsekane, odbite, po tleh pa ležijo grozdki. Lahko trdimo, da je toča takoj uničila vse, kar je mogla, niti 10 odstotkov grozdja ni pustila. Nadalje so uničene tri četrtine pridelka po goricah Škurševca in Paule vasi. V manjši meri so prizadeta Stara vina, Zagradka gora in Stara vas.

Vinogradniki so obupani, saj jim je uničen ves večmesečni trud. Svoje življenjske sile puščajo v vinogradu za časa kopanja. Mnogo je takih, ki so hoteli že prenehati z obdelovanjem vinske trte. Saj imajo še lanski pridelek, ki ga ne morejo za nobeno ceno spraviti v denar. Za naravnost smešna dva dinarja bi radi prodali liter vina, a kupec ni od nikoder. Ali čim je prišel čas rezanja in kopanja, so se premislili, vinogradi so spet oživeli, obdelovanje se je začelo po stari navadi; če že ne morejo prodati, imajo vsaj za domačo potrebo vina dovolj in zraven gledajo z velikim upom v lepšo bodočnost, ko bodo spet lahko oddali svoja vina. To pa mora priti, saj cvetke po naših goricah ni slab in če je šel v promet prej, bo šel tudi v bodoče.

Tragična smrt inženjerja

Šoštanj, 21. julija.

Kakor smo poročali, se je 15. t. m. proti večeru zgodila v Woschnagovi tovarni usnja v Šoštanju huda nesreča, katere žrtev je postal kemik tovarne g. inž. chem. Viljem Frings. Pri preizkuševanju novega bakrenega kotla za izdelovanje taninskega ekstrakta je nenadoma briznilo iz kotla in vrela orozga se je vtila na inž. Fringsa. Nesrečnejši je dobil strašne opekline po vsem telesu. Prepeljali so ga v slovenjegraško bolnico, kjer je včeraj, v sredo, po mračnem tpijenju podlegel poškodbam. Truplo bodo prepeljali v Lj., kjer se bo vršil pogreb v soboto ob 17. iz mrtvašnice mestnega pokopališča v rodbinsko grobnico Pokojniku lodi ohranjen blag spomin, preostalih naše iskreno sožalje!

Prečudno umno gospodarstvo na državnem posestvu

Priština, 19. julija.

Ob cesti iz Prištine proti prištinski železniški postaji ima vardarska banovina svojo poljedelsko stanico, h kateri pripada okoli 30 hektarov zemljišča. Upravnik je bil Rus Ilija Potapov, bivši orožnik in potem občinski tajnik. Za pomočnika mu je bil Lazar Popović, knjigovodja pa Mile Miletaković. Potapov je imel samo 1500 dinarjev plače, toda živel je zelo gospodski s svojo družino vred. Ljudem se je to videlo precej sumljivo, ali razumljivo: če je bila plača majhna, je bilo zato posestvo tem večje; toda reči si ni upal nihče ničesar, ker se je vedelo, da so bili upravnikovi računi vedno v najlepšem redu in se je blagajna vedno točno skladala s knjigami. Toda kakor strela z jasnega je padla sedaj med Prištince vest, da je upravnik Potapov odpuščen, da pride zaradi poverebe pred sodišče in da sta njim vred odpuščen tudi pomočnik in knjigovodja.

Poljedelski referent graščanskega sreza, Kosta Todorović, ki je bil prej upravnik pomočnik, je ovdal Potapova, da je stalno poverjal manjše ali večje zneske dohodkov posestva in te poverebe zelo spretno kril s posebnim zaračunanjem. Neinventirane banovinske stvari je ponujal in prodajal sam sebi, oziroma poljedel-

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

KAM KJE V ZAGREBU?

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ,
ZAGREB, GAJEVA ULICA 51. 31. TELEFON 73-35.
Zajamčeno čiste sobe po 25-35 Din. Prvovrstna domača kuhinja. Izbrana naravna vina. Velik in bladen vrt. Pri bivanju preko 24 ur 15% popusta. — Priporoča se lastnik DJURO PAJIC. 291/a

RESTAVRACIJA BURZI

Plastnik i Bršner, Zagreb
Draškovičeva ulica 28,
priporoča prvovrstno hrano, kavo in ostale pijače po najnižjih cenah. 243

HOTEL MILINOV

Zagreb

NA JELACIJEVEM TRGU

Tekoča topla in hladna voda v vseh sobah.
Telefon v sobah in vseh ostali komfort. —
ZMERNE CENE. 219

ski stanici, denar pa pridržaval zase. Drva je kupoval po 40 do 50 Din meter, stanici pa jih je prodajal po 120 do 150 Din. Na račun pisarniških potrebščin je kupoval zase srečke razredne loterije. Gojil je večje število prašičev in jih hranil z banovinsko krmo, izkupiček zanje je spravil v svoj žep, pri čemer je prodane prašiče seveda dal vključiti kot »kupljene za stanico«. Stare knjige in spise, ki jih je za malenkost kupil na prištinskem trgu, je prodajal banovinski knjižnici kot dragocene starine po kar najvišjih cenah. Za živino je potreboval samo dva vosa sena, »kupile« pa ga je v knjigah po 10 do 15 vov. Celotni par malenkosti, kjer je šlo komaj za par dinarjev, je znal spraviti svoj del v žep. Tako n. pr. pri prodaji mleka, ki ga je celo lastnim uradnikom prodajal po 4 Din liter, toda posneto, pri čemer je smetano prodajal seveda za svoj račun.

Na Todorovičevu ovadbo je banovina upravnika poslala v Prištino svojega uradnika, ki je preiskal vso zadevo. Potapov pri zasliševanju niti ni tajil, temveč je vse odkrito priznal. In smejal se je možakar celo tudi tedaj, ko so mu naznanili, da je odpuščen iz službe in bo moral pred sodišče. »Pa, njčivo«, je menil sal da itak pojde v Argentino, kjer je »harašo«.

Pomočnik Popović in knjigovodja Miletaković, sta kot člana komisije potrjevala fiktivne upravniške račune, ne da bi se bila prepričala, ali so računi pravilni. Razen pa je zadela ravno tako tudi ovajalca Todoroviča zaradi iste nemarnosti za časa službovanja na stanici, toda on ni bil odpuščen, temveč le kazensko premečen za poljedelskega referenta v Bosiljgrad.

Vsa stvar je v Prištini napravila precej mučen vtisk, tembolj, ker je to bila nekaka repriza enake afere. Prejšnji upravnik poljedelske stanice, prednik Rusa Potapova, Stanko Stanković, sedi še namreč v ječi, ki si jo je tudi prislužil z umnim gospodarstvom za svoj žep. Pa se tod vprašujejo ljudje, ali se res posamezna država in banovinska posestva ne morejo upravljati pošteno in ali ni mogoče dobiti ljudi, katerim bi se smela zaupati uprava.

Samo še danes

si morete ogledati prekrasni film ljubavnega šarma, razkošja, petja, humorja, smeha in zabave

Operna reduta

(Če diplomati ljubijo)

Liane Hald, Svetislav Petrović,
Georg Aleksander

Ob 4., ¼8. in ¼10. uri zvečer.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Onkraj Gorjancev

Reklama, ki so jo delali ljubljanski Belokranjci za svojo dobro kapljico na velesejmu in navduševali ljudi k posetu svoje deželice, vzbudi enemu in drugemu željo videti one lepe kraje onstran zelelih Gorjancev.

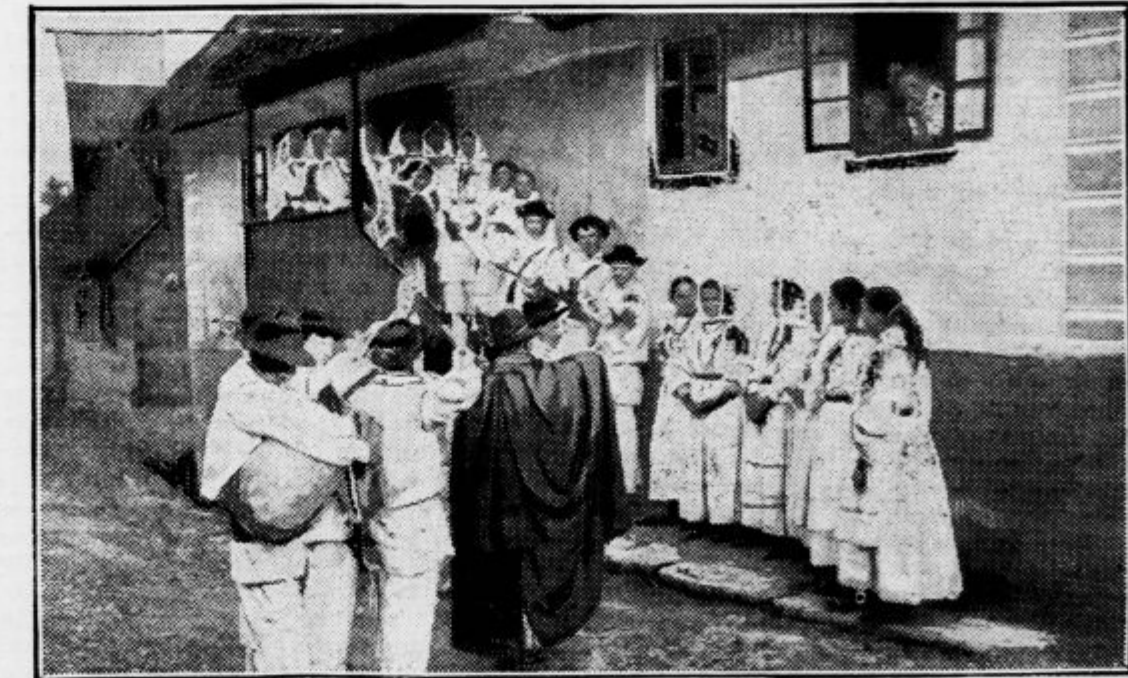
Tako je tudi nas zamaklo v soboto, da smo odbrzeli proti Novemu mestu. Opoldanska ploha je razpršila cesto in tako smo imeli zelo prijetno vožnjo. Nešteto krat sem se vozil z vlakom na Dolensko, toda vse drugače je to z avtom. Ceste so v dobrem stanju in treba je, da se sedaj vzdržujejo vsaj v tem stanju, če se še ne izboljšajo. Opozorila in svarila ne znamenja so v redu. Zlasti zvečer se dobro počuti človek na cesti, ko se vozi lahko malo svobodneje; takrat so občestna bela znamenja avtomobilistov posebno dobro došla. Vožnja je potekala lepo in med potjo smo srečavali hrvatske avtomobiliste, ki so za nedeljo brneli gotovo na Bled ali v Kranjsko goro.

V dolenski metropoli smo napravili kratek oddih, da je naš sopotnik lahko pozdravil gostoljubno »gospo mamač«, kjer je bil vedno centrum novomeškega družabnega življenja. Potem smo pa zapelj nastopili pot proti našim edinstvenim Gorjancem. Serpentine se vzdigujejo vedno višje in višje in vse lepši razgled se odpira. Karavanke, Juljske alpe, Kamniške planine, Velika planina in štajerski hribovje tvorijo prekrasno panoramo. Pod nami pa je vsa prekrasna dolenska zemlja in njenih prijaznih vasic. Na vrhu smo in cesta se preobisi na belokranjsko stran. Svignemo mimo prvih belokranjskih krčm na Luži. Ne postajamo več tam, kar svoj čas, ko smo se vozili še z dolgočasno pošto tam mimo in ostajali pri

Nacku, ki je hvalil dobrote svoje krčme tako močno, da je bila kupčija hitro potrjena. Srečamo prvo žumberčanko s slikovito premetačo na glavi. Idilična suhorska cerkev je za nami in kmalu smo v metliškem predmestju.

Za nami približno avto z ljubljanskimi Belokranjci, ki so prišli med svoje rojake, da jih navdušijo za združništvo in jim pomorejo v tej krizi z resnim gospodarskim delom. Prijazen in obširen Markarjev vrt je poln za napredek navdušenih belokranjskih gospodarjev, ki pozorno poslušajo izvajanja ljubljanskih govnikov, ki jih idealna ljubav do rodne grude žene med rojake, da jim pomagajo. Zato smo prepričani, da bodo v teh težavnih časih Belokranjci v polni meri podpirali stremeljenja ljubljanskega društva »Bela Krajina«, ker bodo s tem koristili in pomagali le samim sebi. V programu je širjenje združništva med belokranjskimi občinami. Naloga občin in šol bo izdelati gospodarske programe za svoje okolišje in potem pristopiti k smotrenemu delu, ki bo trajalo več let, a zato bodo tudi uspehi trajne vrednosti. Treba bo pa res nadzirati izvedbo in tu ne bo potem izgovorov, da se ni moglo izvršiti delo, ki ne bi povzročalo nobenih stroškov, ampak bi se vršilo prav tako kakor vsakdanje delo, samo z večjo pazljivostjo in malo večjo skrbjo. Čim boljše je delo izvršeno, tem boljši so potem uspehi.

Po oficijelnem delu so se zbrali udeleženci zborovanja k prijateljskemu pogovoru, ki ga je od časa do časa prekinjal ali pozdrav ali premišljen govor naših priznanih belokranjskih govnikov. Tem so sledile tudi domače belokranjske zdravice, ki jim ni para na svetu. Ljubljanski družbi sta postali ena družina in

Belokrajinska družba z muzikanti pred selsko domačijo

tako sem se priključil tudi jaz gospodarskim delavcem iz Ljubljane in jih spremljal prihodnji dan od Metlike preko Gradca, Črnomlja in Semicu zopet domov v Ljubljano.

Mlada vinarska združba v Metliki prihaja od prvga začetnega dela k napredku. V združni kleti vladata vzored red in snaga. Čim si bo združba še bolj opomogla, bo treba pristopiti k razširjenju in poglobitvi kleti, ker sedanja postaja že pretesna. V strokovnjaških rokah se bo grozdje predelalo v najboljšo belokranjsko kapljico in s tem bo naš mali vinogradnik razbremenjen raznega dela okoli prežanja, pretakanja itd., bo pa množini pridelka sodelžen vseh dobrot,

ki bodo prihajale od zadrage.

Rešitev vinske krize v Beli krajini je mogoča le v združništvu: kdor se ga bo oprijel, mu ne bo treba tarnati nad neprodanimi zalogami vina in sadja. Razume pa se, da mora biti vodstvo zadrage strokovnjaških rokah, ki ne bodo pustile »glijanja« v strokovnih zadevah, kar je le tako prerado zlasti na deželi. V nedeljo so bile postavljene podlage dvema novima organizacijama, katerima bo posvečena vsa pozornost.

V Črnomlju je bila Lacknerjeva velika dvorana polna zavednih »kmetovalcev« in vinogradnikov, ki so pazljivo sledili izjavam govnikov. Tudi v Semicu je bila udeležba sicer dobra, vendar bi bila lahko

še mnogo boljše. Se se kaže ponekod tako, da je treba ljudi za dobro stvar privleči za — lase. Kdor noče poslušati dobrih gospodarskih nasvetov in se po njih ravna, naj ne toži o krizi, propadanju gospodarstva in takem.

V Semicu se je vršila v nedeljo sokolska prireditev, ki je uspela zelo lepo. Telovalba je pokazala dobre uspehe, posebno živo so bili pozdravljeni mladi vojakosokolišci s puškami in pa kmečki fantje-telovalci, ki so nastopili sicer v »civilni« v zavahanih rokavih, a so izvedli vaje tako precizno in ognjevit, da so želi skoraj največje priznanje. Mladina je zaražala v poskočnem kolu na zeleni tratinici... Dan se je začel nagibati proti mraku, zato smo spet sedli v avto, da se vrhu Gorjancev navijemo krasnega razgleda. In res smo imeli poseben užitek, ko smo gledali vso krasoto dolenske pokrajine pred seboj. Ni čudno, da je vzkliknil naš potni tovariš in prijatelj: »Ali ni škoda da moramo umreti, ko je svet tako lep!« Polagoma smo se spuščali po lepo izpeljanih serpentinah proti Novemu mestu, katerega ljubek značaj in slikovitost pa bodo kmalu pokvarile moderne stavbe. Spotoma smo se oglašili še pri »Čefidelnu« v Brslunu, kjer smo končali zadnje gospodarske in programatske pogovore z enim najboljšimi tamošnjimi strokovnjakom.

Zvečilo se je. V prijetni zavesti, da so opravili dobro delo in korist svojih belih rojakov so moji prijatelji počasi zadržali. Srečevali smo vračajoče se Hrvate in reflektor je parkrat zmotežl tudi mlade parčke ob cesti, ki so si roko v roki šepetali besede ljubezni...

Zlet je nudil toliko prirodnih lepot in vpogleda v življenje naših belih rojakov, da se mi zdi kakor film, ki se lepo konča in ga človek še večkrat rad pogleda.

Gospodarstvo

Poostritev zakonskih določb glede prisilne poravnave

Na inicijativu ministra za trgovino in industrijo se je v sredo vršila v Zagrebu konferenca predstavnikov gospodarskih organizacij in zbornice iz področja zagrebaške, ljubljanske, osiške in splitske zbornice, na kateri se je razpravljalo o noveliranju zakona o prisilni poravnavi izven konkurza. Konferenci je predsedoval načelnik trgovinskega ministrstva g. Stjepan Krpan, ki je razložil stališče ministrstva v tem vprašanju. Izjavil je, da je ministrstvo pripravljeno predlagati pravosodnemu ministru potrebne spremembe v zakonu, kolikor so upravičene in v skladu s sedanjim gospodarskim stanjem in državi. Pri tem pa je poudaril načelo stališča, da zakona sedaj ne kaže ukiniti, ker bi tako ukinitve je otežilo trenutne gospodarske razmere v državi. Predvsem naj se spremeni, odnosno poostriže one določbe zakona, ki jih brezvestni dolžniki iztirajo in zlorabljajo.

V obširnem referatu je nato razložil in utemeljil predloge za spremembo zakona predsednik Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu gosp. Hugo Wollner. Svoj referat je podal v soglasju s stališčem Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani, ki ga je na konferenci zastopal predsednik tega društva industrijev gosp. Stane Vidmar.

Zahteve obeh društev gredo za tem, da se pri vsakem prisilnem poravnalnem postopanju obligatorno uvede kazenska preiskava (v pogledu zlorabe zakona, odtujenja izjavljanja), nadalje naj se v zakon sprejme določba, ki bo upnikom omogočila prisilno likvidacijo dolžnikovega imetja, kadar ne bo mogel nuditi zadostnega poročila za izpolnjevanje poravnave. Nadalje gre zahteve za tem, da se povzraja minimalna poravnalna kvota, da se skrajšajo plačilni roki in da se zahteva enakost kvalificirane večine za sprejem poravnave. Nadalje naj se za ves čas trajanja postopanja načelno odvzame dolžniku uprava imovine, poostriže pa naj se tudi določbe glede vodenja trgovskih knjig itd. Te predloge je posebej podprl še predsednik Društva industrijev in veletrgovcev g. Stane Vidmar, ki je zlasti zahteval, da se prizna službeni značaj vsem upniškim organizacijam, katerih obtoji je upravičen po številu in po važnosti članstva, kakor je to urejeno na Madžarskem, in da se pravice in dolžnosti teh organizacij določijo v zakonu. S tem bi prešlo težišče vsake poravnave na organizacije, postopanje pa bi se lahko bistveno pocenilo.

V enakem smislu so govorili tudi predstavniki zbornice v Osijeku in Zagrebu ter Zveze industrijev v Zagrebu, ki so stavili le nekatere izjemne izjeme predloge. Med razpravo se je oglašil k besedi tudi ravnatelj Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu g. Sulentić, ki je govoril o fingiranih rekurzih, s katerimi se pravomočnost poravnave zavlačuje, in zahteval, da se v upniške odbore načelno imenujejo le upniki, pri čemer naj se črta tudi določba o honoriranju članov teh odborov. Zahteval je tudi, da se inventiranje dolžnikovega zaloge blaga in ugotavljanje premoženja prepusti prizanim organizacijam. G. Wollner je nato še predlagal, da se zasliševanje v kazenskih postopanjih pospeši in da se zlasti eksemplarčno kaznujejo dolžniki, ki iztirajo zakon zaradi osebne koristi. Nekako opozicijsko stališče je zavzemal le predstavnik obrtnikov iz Zagreba, ki na nekaterih določbah zakona ni dobro poznal in je njegova izjava reagiral g. Stane Vidmar, ki je med drugim ugovoril, da izneseni predlogi niso naperjeni proti vestnemu in poštenemu dolžniku in da takemu tudi ne bodo škodovali.

Glede stroškov je bil g. Vidmar istovestnega mnenja kakor zastopnik obrtnikov, namreč, da se morajo ti stroški čim bolj znižati. Predsednik zbornice g. Stjepan Krpan je nato ponovil vse iznesene predloge, nakar je sporodil, da se bo vršila ponovna anketa o noveliranju zakona 25. t. m. v Beogradu.

Naša produkcija srebra

V večerajnji številki smo objavili nekatere zanimive podatke o naši produkciji zlata in srebri v okviru svetovne produkcije. Glede na izdajo naših srebrnih kovanih novcev po 10 in 20 Din so posebno znanimi tudi podatki o naši produkciji srebri.

Tudi srebro se pri nas pridobiva le kot postranski proizvod pri predelavi svinecne in cinkove rude (zlasti iz rudnika Srebrnice ob Drini). Naša produkcija je malenkostna, čeprav se je zadnja leta dvignila.

Leta 1923, smo pridobili 764 kg srebra, naslednje leto 972 kg, l. 1925. 812 kg, l. 1926. 1400 kg, l. 1927. 1672 kg, l. 1929. 1950 kg, leta 1929. 2488 kg in l. 1930. 2395 kg.

Svetovna produkcija pa je znašala leta 1924 7.667.000 kg in se je dvigala do leta 1929, ko je dosegla količino 8.200.000 kg; potem pa je zaradi naglega padca cene zlata popuščala in je l. 1930. znašala 7 milijonov 757.000 kg, lani pa komaj 6.100.000 kilogramov. Svetovna produkcija srebra je približno 10 krat večja nego svetovna produkcija zlata: cena srebra pa znaša danes le še eno sedemdesetino cene zlata. Dočim znaša udeležba naše države pri svetovni produkciji zlata približno 1%, smo v produkciji srebra dosegli komaj 1/50.

Za potrebe kovanja srebrnih novcev je naša domača produkcija srebra mnogo premajhna. Pri kovanju novih kovancev po 10 in 20 Din bo vsega uporabljenih 157.000 kg čistega srebra, to je približno 60 krat toliko, kolikor znaša naša domača produkcija v enem letu. Seveda nam vse te količine ni bilo treba kupiti v inozemstvu, ker je država za kovanje prevzela vse srebro, ki ga je hranila Narodna banka v skupni kovinski vrednosti 34 milijonov Din.

Cena srebra je danes izredno nizka in se giblje okrog 500 Din za kg. Lani je znašala še povprečno 510 Din, leta 1920 okrog 700 Din, leta 1925, pa celo 1280 Din.

Sezonsko izboljšanje zaposlenja v Sloveniji

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je pravkar objavil podatke o gibanju članstva v juniju. Povprečno število zavarovanih članov, ki je od lanskega avgusta do letošnjega marca stalno naraščalo, se je tudi v juniju ponovno povečalo od 79.970 na 82.643, to pa zgolj zaradi rednih sezonskih vplivov, tako da zaradi tega naraščanja članstva ne moremo sklepati na splošno izboljšanje konjunkturo. Primanjkljaj članstva v primeru z odtovarjanjem meseci zadnjih let je še vedno nespremenjeno visok, kar priča, da konjunkturna izboljšanja zaposlitve ni. Povprečno članstvo in primanjkljaj v primeru z odgovarjajočimi meseci zadnjih dveh let, kažejo naslednje gibanje:

	povpr.	razlika nasproti
članstvo	1.1931	1.1930
avgust 1931	76.799	
avgust 1932	98.054	-11.541 -14.087
januar "	73.081	-13.622 -19.408
marec "	75.033	-15.742 -21.821
april "	79.970	-16.658 -21.774
junij "	82.643	-15.788 -20.571

Od najnižjega letošnjega stanja v marcu, je članstvo do junija zopet naraslo za 9562 članov, vendar pa je bilo tudi druga leta v istem razdobju opažati slično naraščanje. Primanjkljaj članstva nasproti l. 1930, in 1931, je sicer nekoliko manjši, vendar je treba upoštevati, da je ob koncu meseca znašal primanjkljaj nasproti članstvu ob koncu lanskega junija zopet 16.470, dočim znaša za meseco povprečje le 15.788.

Kakor je podoba, smo v juniju že dosegli najvišje letošnje stanje članstva, kajti 15. junija je bilo zabeleženo najvišje stanje 83.127, ki pa je do konca meseca že padlo na 81.670.

Zdravstveno stanje članov je letos boljše, kajti odstotek bolnikov je znašal 2,12% nasproti 2,44% v lanskem juniju. To pa je deloma tudi posledica skrajšanja podporne dobe porodnic.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je v juniju znašala 24,97 Din, to je za 1,84 Din manj nego lani v juniju, skupna dnevna zavarovana mezda pa 2.063,50 Din ali za 574,50 Din manj nego v lanskem juniju.

Zaradi padca skupne zavarovane mezde so se dohodki OUZD (bolniški prispevki) klub povišanju tarife od 6 na 6,5% zmanjšali dnevno za 25.000 Din ali mesečno za 650.000 Din. Seveda pa je pri manjšem članstvu tudi število bolnikov nižje in je znašalo v juniju 1755 nasproti 2397 v lanskem juniju.

Gospodarske vesti

Novo predsedstvo Kreditnega društva Mestne hranilnice v Ljubljani. Na večerajnji seji uprave Kreditnega društva Mestne hranilnice v Ljubljani je bil za predsednika izvoljen kavarnar in restavratore gosp. Fr. Krapež, za podpredsednika pa stavbenik gosp. Danijel Battelino.

Narči mednarodne konvencije za redukcijo izvoza lesa. Kakor znano, so Češko

slovaško, Jugoslovija, Avstrija, Rumunija, Poljska in Letonija na dunajski mednarodni lesni konferenci 9. junija t. l. načelno sklenile, da bodo dogovorjeno omejile izvoz lesa v gotove države, tako da bo navedba v skladu s potrebo Českoslovaška telegrafija je prevzela nalogo da do 15. julija pripravi material in da izdela načrt take mednarodne konvencije. Kakor poročajo iz Prage, je češkoslovaška delegacija točno v terminu izvršila svoje naloge in je ta t. m. odposlala pripravljen elaborat ostalim petim državam. Predlog obsega potrebne določbe glede ustanovitve stalnega mednarodnega odbora s sedežem na Dunaju in načrt konvencije za redukcijo izvoza lesa. Sedaj je naloga vseh šestih držav, da material preučijo, da bo mogoče o tem skleniti na prihodnji skupni konferenci.

Prisilna organizacija lesnih industrij v Zagrebu redna letna skupščina. Saveza industrijev in trgovcev gozdnih proizvodov v kraljevini Jugoslaviji, na kateri je predsednik g. Albert Deutsch - Macelski obširno poročal o sedanjem težkem stanju lesne industrije. Zlasti se je pečal z vraščanjem kredita in je poudaril potrebo, da se sporedno z mednarodno vzpostavitvijo političnega zaupanja vzpostavi tudi zaupanje v stabilnost svetovnega tržišča, kar je velike važnosti za kreditno sposobnost. Nadalje je izjavil, da je lesna industrija sklenila nadalje sama zastopati svoje interese. V tem pogledu je dosežen popoln sporazum z Udrženjem domače šumske industrije savske in dravske banovine na Sušaku. Takoj nato se je vršila izredna glavna skupščina, ki je bila pomembna zaradi tega, ker je bilo sklenjeno, da se Savez združi z Udrženjem domače šumske industrije savske in dravske banovine na Sušaku in pretvori na podlagi novega obrtnega zakona v prisilno Udrženje lesnih industrijev za sasko banovino. Naravno je, da bodo morali pri tej reorganizaciji iz sasaškega združenja izpasti vsi člani iz dravske banovine. Novosnovano združenje bo prevzelo vse poslovanje ter vse aktivne in pasivne obeh dosedanjih organizacij. Isti sklep bo predložen tudi glavni skupščini sasaškega združenja, ki se bo vršila 23. t. m.

Monopolski dohodki. Po najnovešem izkazu uprave državnih monopolov so znašali monopolski dohodki v letošnjem aprilu 149,4 milijona Din nasproti 187,4 milijona Din v lanskem aprilu in 188,2 milijona Din v aprilu 1930.

Dobave. Strojni oddelek direktije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 1100 komadov signalnih šip. (Pogojil so na vpogled pri omenjenem oddelku.) Direktija državne železnice Vares sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg riža. Direktija državnega rudnika Kakanj sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave vodovodnih potrebščin. Direktija državnega rudnika Baška Luka sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave jeklenih vrvi, 500 kg strojne jekle in olja in oprem za konje. Direktija državnega rudnika Breza sprejema do 11. avgusta ponudbe glede dobave 100 m transportnega traku. Direktija državnega rudnika Kreka sprejema do 11. avgusta ponudbe glede dobave 500 m pocinkane jeklene vrvi. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Borze

21. julija.

Na ljubljanski borzi so danes popustili devize Berlin in Trst, deloma pa tudi devize Amsterdam, Bruselj, Newyork in Pariz. Edino London je nadalje priljučno čvrsto. Na zagrebškem efektinm tržišču je Vojna škoda za malenkost pomnila. Trgovala se je za kaso po 188 in 188 ter za decembrenje po 189, 184 in 185. Prijaznejše razpoloženje je bilo v dolarskih papirjih in je prišlo do zaključkov v 7% Blairu posojilu po 39 in 40,50 ter v 7% Seligmanovem posojilu Drž. hipotek. banke na 41,05 in 49.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2270,42 — 2281,78. Berlin 1334,32 — 1345,32. Bruselj 781,30 — 785,24. Curih 1097,35 — 1102,85. London 200,84 — 202,44. New York 661,53 — 664,89. Pariz 220,83 — 221,95. Praha 166,60 — 167,53. Trst 288,80 — 289,20.

Zagreb, Amsterdam 2270,42 — 2281,78. Berlin 1334,32 — 1345,32. Bruselj 781,30 — 785,24. London 200,84 — 202, Milan 286,30 — 289,20. Newyork 661,53 — 664,89. Pariz 220,83 — 221,95. Praha 166,60 — 167,53. Curih 1097,35 — 1102,85.

Curih, Pariz 20,1225, London 18,32. Newyork 513,75. Bruselj 71,275. Milan 26,18. Madrid 41,16. Amsterdam 206,90. Berlin 121,80. Stockholm 94. Oslo 90,75. København 98,75. Sofia 3,72. Praha 15,19. Varsava 57,60. Bukarešta 3,05.

Efekt.

Zagreb Državne vrednote: Vojna škoda 188 — 190, za julij 187 — 189 za avgust 188 bl za december 182 — 184, 7% investicijsko 47,50 den. 4% agrarne 23 den. 6% begluške 34 — 34,50 7% Blair 49 do 39,50 7% Drž. hipotek. banka 41,50 do 42,50 bančne vrednote: Narodna banka 3950 den. Priv. agrarna banka 205 — 206. Beograd Vojna škoda 188 zaklj. veliki komadi 190 zaklj. 7% investicijsko 49,50 51, 4% agrarne 24 den. 6% begluške 34 33,75 zaklj. 7% Blair 38,50 — 39,50 7% Drž. hipotek. banka 41,50 den. Priv. agrar na banka 209, 205 zaklj.

Dunaj: Dunav-Sava-Jadran 13,52. Staats eisenbahngesell 15,05. Trbovlje 18,25. Alpi na-Mont 8,05.

Blagovna tržišča

ZITO.

+ Chicago, 21. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 45 za september 47,375, za december 50,370; kornar: za september 32,125, za december 32,25; oves: za julij 17 za december 20,625.

+ Winnipeg, 21. julija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 54 3/4 za oktober 57,25, za december 58,50.

+ Ljubljanska borza (21. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Brez zaključkov. Nudi se pšenica (slov. post., po mlevski tazi žito živahna (zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slovenska postaja po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): slavonska, 78 kg po 190 — 195; okolica Sombor, 79 kg po 200—202,50; potiska, 80 kg po 205—207,50. Moka: baška 30 tona Ljubljana, plačljivo v 30 dneh po 310 — 315; banaška 30 tona Ljubljana, plač v 30 dneh po 315 — 320. Koruza (slovenska postaja plačljivo v 30 dneh): baška, po mlevski voznihi po 16 do 162,50, pri navadni voznihi 165 — 167,50.

+ Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 52 vag. Pšenica: baška okolica Novi Sad srednjebaška, gornjebaška, 79 kg in baška, okolica Sombor, 78 kg 150 — 152,50; baška potiska in ladja Tisa, 79 kg 152,50 — 155; baška ladja Bezej, 79 kg 150 — 152,50; gornje banaška, 79 kg 147,50 — 150; banaška na ritalet Vršac, 79 kg 145 — 147,50; baška na sremska nova, 76 kg 135 — 137,50; banaška nova, 76 kg težka 132,50 do 135. Koruza: baška in sremska 123 do 125; okolica Sombor 124 — 125; banaška 120 — 122; okolica Sid 125 — 127,50; baška, franko varon Sušak 136 — 138. Moka: baška, banaška 30 tona in 30 tona 220 — 240; 30 tona 210 — 220, 30 tona 200 — 210; 30 tona 185 — 190; 30 tona 150 — 155; 30 tona 100 — 105.

ZIVINA.

+ Živinski sejem v Ljubljani. Na živinski sejem, ki se je vršil 20. t. m. v Ljubljani, je bilo prignanih 92 konj, 86 volov, 42 krav, 15 telet in 96 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 50 volov, 9 krav, 8 telet in 70 prašičkov. Cene so ostale nespremenjene, le prašički so se podražili in so se prodajali po 170 — 230 Din komad. Za kg živine tehtajo: vol 1 vrste 5—5,50 Din, II vrste 4—5 Din, III vrste 3—4 Din, krave debele 4—4,50 Din, krave blabesarice 2—3 Din, teleta 4,50—5 Din.

Velik zbor gasilcev v obmejnem trgu

Gornja Radgona, 20. julija.

Naš obmejni trg je bil v nedeljo torišče velike, res lepo uspele proslave zletaga jubileja domačega gasilnega društva. Od bližnj in daleč je prišlo številno občinstvo. Na predvečer je na grajskem griču strel topica naznanil pričetek; skozi trg, zavrt v trobojnice, mimo okrašenih in razsvetljenih okon se je razvila baklada. Za godbo Muro se korakale pomnožene vrste uniformiranih gasilcev. V zlatem nedeljskem jutru se je vršila budnica, a na veseljem prostoru grajskega griča so cospe in gosposdiče že krasile šotore. Domače članstvo se je obrlo proti 9 uri v gasilskem domu, da prejme prve goste ki so prihajali iz vse Apačke doline. Ob 10, je bil sprejem gostov na kolodvoru: z vlakom je prišla tudi ljubomerska mestna godba, ki je na čelu dolge povelje (okrog 230 uniformiranih gasilcev) odkorakala na grajski grič. Na zapadni strani gradu se je zbral medjem številno občinstvo, da prisostvuje mači na prostem, nakar se je tu vršila tudi slavnostno zborovanje. Govorili so zastopnik župana s Lančič načelnik domačega društva g. Hrastelj ter zvezni podstarosta g. Vengust, ki je po prevratu načeloval tukajšnjim gasilcem ter bil za lepe zasluge izvoljen za častnega člana. Po zborovanju se je vršil defile pred občinsko hišo: na koncu povelje je stonala

„Vzdržnost je veselje nad rečni, ki jih ne...“

pove Wilhelm Busch. — Časi se spreminjajo. Znanost ter tehnika sta nam v marsičem napravili vzdržnost v veselje. Na pr. pri kavi. Čeprav se moramo vzdržati kofeina zaradi njegovih dražljivih učinkov na srce in živce, smemo vendarle piti pristno, krasno kavo, — namreč kofeina prosto kavo Hag. Kava Hag je zaščiteno neškodljiva in nudi največji užitek. Ako hočete priznati svojemu zdravju, izberite si po pametnem prevodniku kavo Hag! Vsaka dobrna trgovina z živili jo ima; tudi v hotelu zagotovo na željo servira.

tudi četa mestnih gasilcev iz avstrijske Radgone.

Po razhodu je bil banket v Hiberijski restavraciji, kjer so govorili: g. Hrastelj g. Lančič, narodni poslanec g. Zemljik, gospod Vengust načelnik gornjeradgonske gasilske župe g. Račko g. Bouvier je pozdravil zastopnike iz avstrijske Radgone in Apačke kotline na kar je čestital načelniku radgonskih gasilcev g. Reiter, ki je poudaril da obmejno gasilstvo v potrebi in sili ne pozna omejenih mej. V imenu ljubomerke gasilske župe je spregovoril g. Kuhanec na kar so govorili še župnik g. Gaberc g. Tschigerl kot zastopnik iz Apačke kotline in g. Cimerkar iz Verzeja. (V doslej v „Jutru“ priobčeni kratki zgodovini našega društva so bile pomotoma preizte številne zasluge, katere si je stekel z dolgoletnim aktivnim sodelovanjem g. Clotar Bouvier ki je med drugim posebej med volivci našega društva bil oslo društvo ohranjeno.)

Ceravno se je v popoldnih urah začelo nebo močno oblačiti, je grajski grič močno oživel. Šeststorična domača gasilcev pod vodstvom Frana Korošca je učinkovito izvedla naložbo za ta dan izveževanje vaje z lestvami; želi so burno odobravanje občinstva. Topiči in gasilski rog sta dala alarm za mokre vaje. Že v 6 minutah sta bili motoriki z ostalim orodjem spravljene iz gasilnega doma k Muri in že sta črpali vodo na grajski grič po strmini in na daljavo okrog 400 m. Bile so to prve vaje z motoriki na »verigo«, z dobavo vode iz ene motorke direktno v drugo brez rezervoarja. — Med številnimi uniformiranimi gasilci (okrog 500) so bila zastopna skoraj vsa društva z Murskega polja, Apačke kotline Prekmurja, Slovenije, Bistricice in manjša zastopstva iz ostalih krajev.

ROBERT LOUIS STEVENSON

eden največjih angleških romanisovcev žigir občno delo

Ugrabljen

je pravkar izšlo v založbi TISKOV NE ZADRUGE.

Marija Novakova †

Tiho je zajokalo naše srce ob smrti naše drage tovarišice Marije Novakove, ki jo je kruta usoda sredi dela in najlepših let iztrgala iz vrst kmetsko-delavskega mladinskega gibanja. Kot dolgoletna urednica »Grude« je draga tovarišica vršila prevažno delo v našem pokretu. Vedno zroča v boljšo bodočnost kmetsko-delavskega ljudstva se je na poti v to bodočnost vsa posvetila delu za izobrazbo in vzgojo naših mladinskih vrst. Za fante in dekleta je v

»Grude« pisala pisma in razprave o vseh življenjskih vprašanjih. V svoji požrtvovalnosti do tega dela in v borbi za pravice in zahteve kmetsko-delavskega naroda nikoli ni poznala kompromisov niti oklevanja in počitka. Še v svoji boleznii je vsa močna stala sredi dela in udejstvovanja. Na sebe še pomislila ni, ni verjela v resno bolezen, ki ji je končala pri plodnem življenju. Šele zdaj ko je ni več med nami dolgoletna odbornica »Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani« se nam v vsej obseznosti odkriva njeno ogromno delo, ko je kot učiteljica in pisateljica pisala za napredek in podvige slovenske kmetske huse dan za dnem, dolga pisma o socialni in gospodarski ureditvi kmetsko-delavskega življenja. Prav zato nam je neizmerno težko, da je umrla in da nam ostane nedokončano delo. Ne bo je več med nami, toda vse njeno delo in življenje bo dalje živeło v nas kot zvezni vodnik v svetlem spominu na našo nepozabno tovarišico, ki je bila graditeljica naše bodočnosti kmetsko-delavskega naroda in v tej zgradbi bo zmeraj za našim pokretom zapisano ime naše tovarišice Marije Novakove. Kmetiska mladina.

Kulturni pregled

Opera v prejšnji sezoni

Razgovor z ravnateljem ljubljanske opere g. Mirkom Poličem — Epilog in bilanca sezone 1931/32.

Operni ravnatelj g. Mirko Polič je na moje vprašanje, kakšni so rezultati ljubljanske opere v prejšnji sezoni, ljubezno odgovoril to-le:

— Predvsem načelno: Ze nekoliko let se vztrajno išče sodoben operni izraz. Operna forma je kot umetnost in v splošnem kot časovni izraz zastarela: treba je najti v tej panogi kaj novega, predvsem novih izraznih sredstev. To tipanje in iskanje se danes vidno razločuje po raznih narodih in ra-

sah; tako n. pr. Nemci in Angleži kot predstavitelji germanske rase iščejo samoderen način, kako bi v sodobnejšem stilu izrazili in prenovili operno umetnost na podlagi njenih starejših oblik. Tudi pri nas se že pojavljajo podobna stremjenja; najbolj so izražena v delu Slavka Osterca, Čehi so takisto močno pod vplivom omenjenih nemških tendenc (Schredera, Kurta Weila, Kreneka). V naši operi se je ta struja afirmirala z Osterčevimi tremi enodejankami »Medea«, »Dandini v vica«, »Maska rdeče smrti«, ki so izpolnile bizarno in za današnji čas tolikanj značilno ves obratni večer. Tudi Bravničar je parabelen primer, vendar pa bolj slovenski, dasi sicer še vedno kaže hotenje, izraziti se na osnovi starejših opernih oblik. Vendar so se tudi z njegovim delom afirmirale v naši operi nove tendence. Tema domačina smo pridružili še tujelega predstavitelja novih struj v operi, Kurta Weila z njegovim delom »Car se fotografira«.

— Nismo pa ostali samo pri germanski smeri opernih novotarijev, marveč smo pokazali tudi francosko, odnosno romanska stremjenja v tem pravcu, in sicer z delom Marcela de la Noi »Le fou de la Dame«, ki kaže vidne sledove in vplive Debussija in dr. Tip te opere zahteva več harmonskega smisla, dasi se sicer podreja melodični in niji.

— Tretje smer smo zasledovali s Konjovico »Koštano«. To je svojski jugoslovenski tip, ki si pridobiva vedno več tal in vzbuja lepe nade v uspehe. To pa ne samo zaradi svoje folklorne narave, tudi z oblik svojega izraza in načina, kako se odraža na

dano. Ta opera je imela deset predstav in si je pridobila polno pravico, da ostane še dalje na repertoarju našega gledališča.

— Poleg omenjenih del, ki jih je smatrati za najbolj reprezentativne v smislu novih smernic v operi, smo dali še večja tudi opere, ki so že zdavnaj sprejete v stalni operni repertoar. Tako so bili Čehi zastopani z »Lucernom«, in »Rusalko«, Rusi s »Knezom Igorjem«, in »Sneguroško«, in »Onje ginome«, od drugih pa je treba posebej zabeležiti »Turandot«, ki je bil po opremi in izvedbi majhna senzacija za Ljubljano. Poskusili smo tudi oživiti stare komične opere in smo dali Offenbachovo »Robinsona«.

Tako se je torej sukal repertoarni in operno-glasbeni pravec naše opere v prošli sezoni.

— Druga smer se je očitvala v poskus modernizacije, v prameni sodobnejših načinov inscenacije in režije. Tako n. pr. je novo inscenirana »Carmen« predstavljala za naše razmere pravo revolucijo, lahko bi rekli: epokalno stvar, ki gre že v ekstravaganco. Potem je treba opozoriti na poskus nove inscenacije in režije »Seviljskega brivca« z docela novo odskočnim podlagom. Ti dve uprizoritvi sta najbolj izrazito pokazali modernistično tendenco, a tudi druga dela smo skušali v sodobnejši obliki in obliki postaviti na oder. Pri tem je zanimivo, da je naše občinstvo sprejelo to novotarstvo z očitnimi simpatijami, saj je obnovljena »Carmen« dosegla 11 uprizoritev v sezoni »Seviljski brivec« pa 8. To je dovoli znajno, če uočeš, da smo prej imeli 70 odnosno 60 predstav teh dveh oper.

— Nadalje je treba poudariti poskus uprizoritve »Prodane neveste« pod millim nebom. To nai bi bil začetek populariziranja operne umetnosti ki so to doslej smatrali za umetnost privilegirancev; s predstavljanjem pod millim nebom nai bi se operi približala najširše plasti naroda.

— Letos smo uprizorili v celotni 33 del ki so dala naš 200 predstav. Mislim, da je to že količinsko lep rezultat ene operne sezone!

Iz življenja in sveta

Vojvoda Reichstadtski

Stoletnica smrti edinega Napoleonovega sina

Ko je bil veliki francoski cesar Napoleon na vrhuncu svoje moči in slave, se mu je izpolnila tudi goreča želja, da bi dobil zakonitega potomca, ki bi mu zapustil blesteti cesarski prestol in največjo državno Evrope. Decembra meseca 1809. se

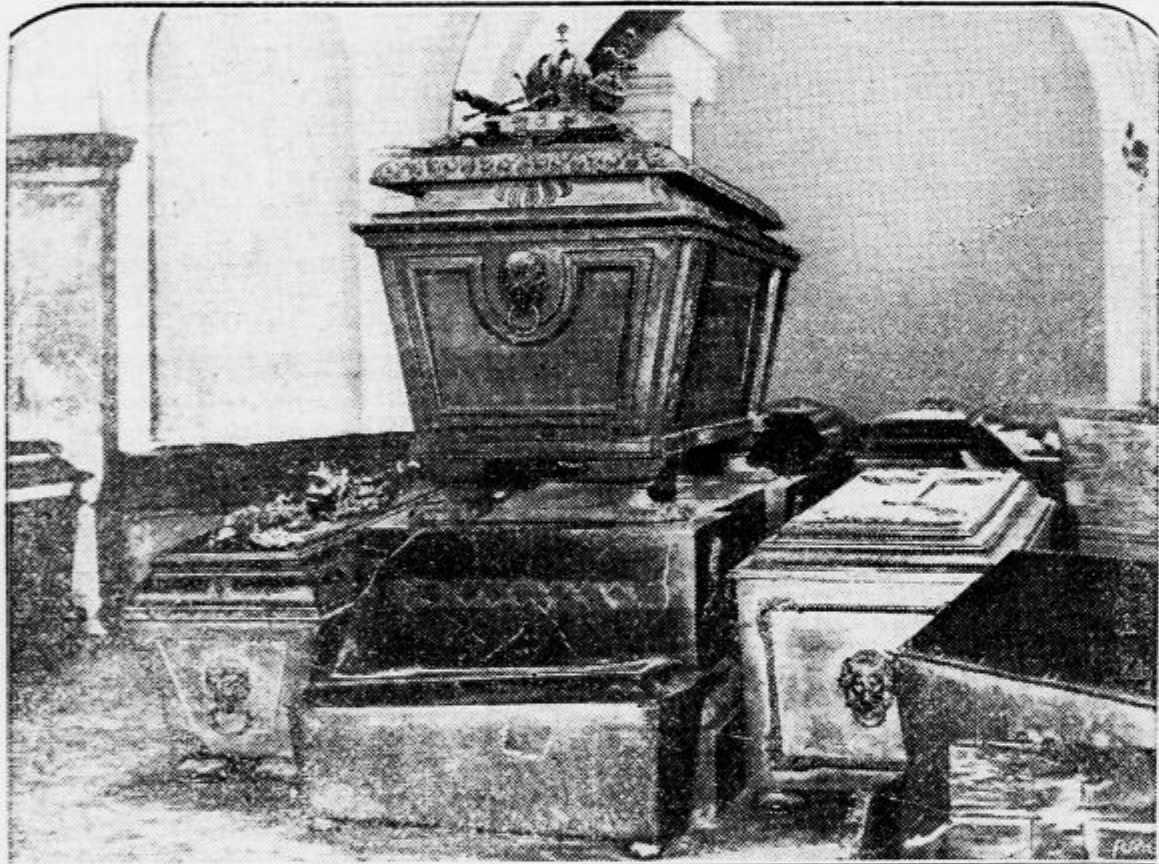
Vojvoda Reichstadtski

je dal ločiti od svoje prve žene Jožefine ter je zaradi svoje politične moči prisilil avstrijskega cesarja Franca II., da mu je dal v zakon svojo hčer Marijo Lujizo. Pri

Napoleon II. vedno trn v peti. Spominjal jih je na vrsto porazov, ki so jih njihove vojske pretrpele, kjerkoli so se srečale z ognjem galskih polkov, ki jih je vodil genialni Korzičan. Dečka so premestili v cesarski Schönbrunn, da ga iztrgajo francoski sredi Polagoma so iz njegove okolice odstranili vse, kar bi ga spominjalo na dneve slavne preteklosti. Odvezli so mu celo očetovo ponosno ime ter ga klicali Franci. L. 1816. se je mati Marija Lujiza, ki se je po Napoleonovem padcu izkazala kot slaba žena in še slabša mati, preselila v Parmo in se tolažila z grofom Neippergom in orliči (l'aiglon), kakor so ga nazivali Francozi, je ostal osamljen v brezdušnem habsburškem okolju.

Dobil je naslov vojvode Reichstadtskega. Gotovo se je često še spominjal slavnih dni svojega očeta, ker pa so ga njegovi vzgojitelji po višjem naročilu zavajali v pijanstvo in razvrat, je ta spomin bledeel vse bolj in bolj. Z zločinom take brezvestne vzgoje so oblastniki dosegli svoj črni namen. Orlič je pešal duševno in telesno; oslabiljenega organizma se je lotila sušica, ki ji je podlegel 22. julija 1832.

Usoda Napoleonovega sina je samoumevno vzbujala domišljijo pisateljev in umetnikov pa tudi kruto ravnanje z otrokom je vzbujalo sočutje vsega sveta. Vojvoda Reichstadtskega so pomilovali tudi največji nasprotniki njegovega očeta in so zaradi dečkove nesreče odpustili cesarju Napoleonu marsikatero zlo, ki ga je prizadejal evropskim narodom. Ob stoletnici smrti razkralja rimskega je svetovni tisk posvetil spomin na to tragično osebo svetovne zgodovine, ki ji je usoda že v zibelki naklonila najvišjo čast in ki ga je takisto brez njegove krivde vrgla v globino ponižanja in počasnega umiranja. Bolj ko se človeštvo oddaljuje od tedanjih dogodkov, bolj stopa v ospredje čisto človeška tragika cesarskega deteta, ki bi moralo biti

Levo: sarkofag Napoleonovega sina. Zgoraj v sred: sarkofag cesarja Franca I. Desno: sarkofag Napoleonove žene Marije Lujize Habsburške. Francozi so želeli prenesti zemске ostanke Napoleonovega sina iz dunajske kapucinske grobnice v pariski Panteon, pa jih dunajski kapucini ne puste, ker je njegov sarkofag menda še edina atrakcija habsburške grobnice.

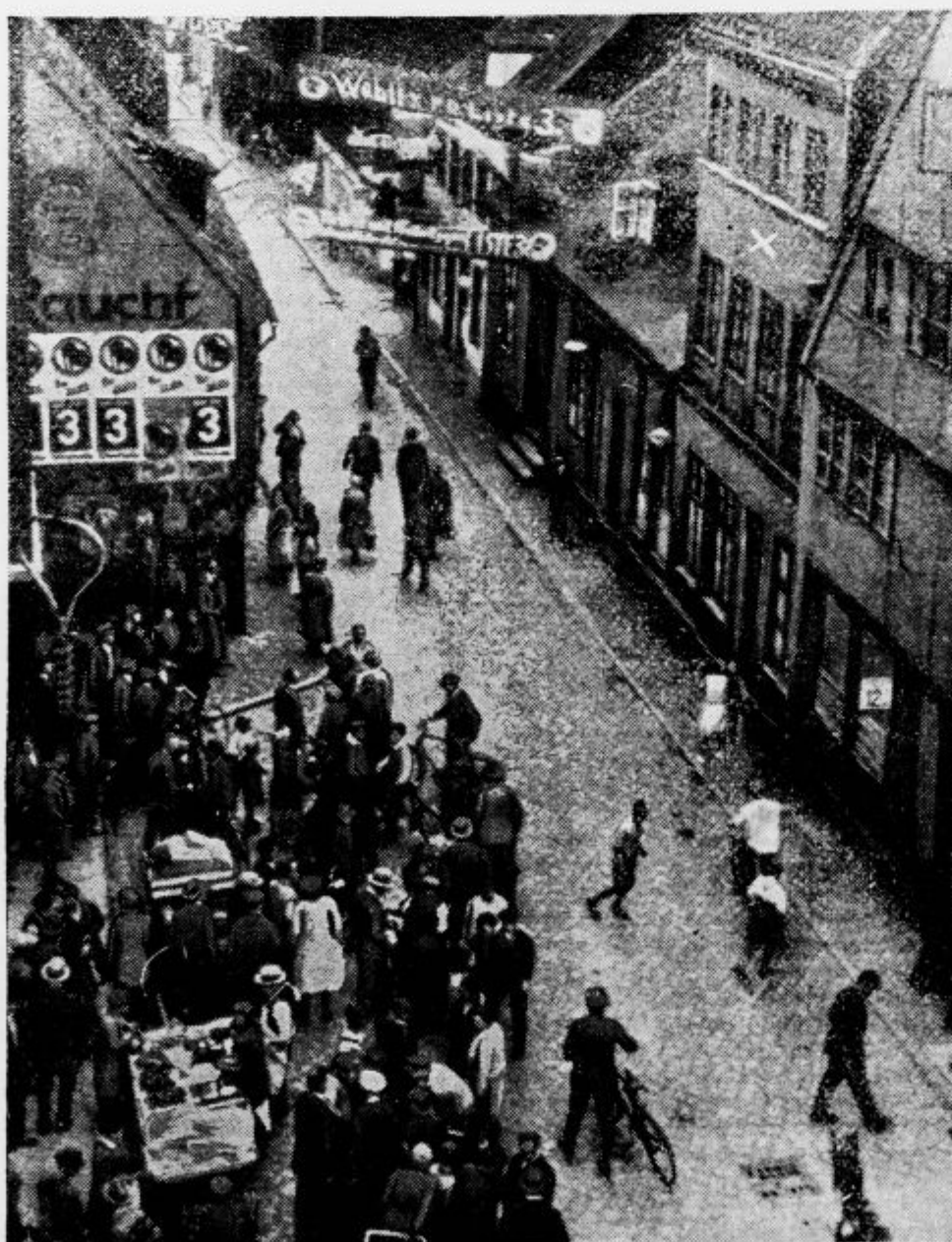
tež čisto politični poroki so vodili Napoleona nameni, da bi svojo vladarsko hišo povezal z rodbinskimi vezmi z eno najstarejših dinastij Evrope ter s tem svaštvom zagotovil francoski prestol svojim potomcem. Poroka Napoleona in Marije Lujize se je izvršila 1. aprila 1810, naslednje leto pa so 20. marca naznanili topovi sir m francoskega cesarstva, b kateremu je spadal tudi kraljestvo sedmerih ilirskih pokrajin, da se je državi rodil prestolonaslednik.

Dete je dobilo pri krstu imena Napoleon Franc Jožef Karl in presrečni oče je novorojencu še v zibelki poklonil kraljevsko darilo. Proglasil ga je za rimskega kralja in tedaj še ni nihče slutil, da je vsa Napoleonova slava tik pred padcem in da mlademu rimskemu veličanstvu nikoli ne bo usljeno nositi rimske kraljeve ter francoske cesarske krone. Napoleon se je že pripravil za pohod na Moskvu, kjer je ljuta zima pomorila stotisoče njegovih najboljših čet. Dan pred bitko pri Borodinu je cesarica poslala svojemu možu veliko sliko prestolonaslednika in cesarjeva vojska, ki je bila zelo naklonjena detetu, je vso noč korakala mimo slike, dokler je ni sam oče zagrnul, čes: Premlad si še, da g'edaš b'jni hrup. Rimski kralj je bil nada francoskega cesarstva in tudi v Ljubljani je imel obilo prijateljev. Ljubljanska prostozidarska loža, ki so ji bili člani najodličnejši Slovenci tedanjega časa je nosila ime »Loža prijateljev rimskega kralja«.

Očetovo dejanje na borodinskem polju je skoraj simbolično. Oblej se je opoteča vojna sreča izneverila nezmaganim Napoleonovim praporom in po moskovskem požaru so njegove čete korakale le še od poraza do poraza. Posamezne postaje Napoleona novega propada nosijo imena: Lipsko, Elba, Waterloo, Sv. Helena.

Z očetovim padcem se je iz temelja izpremenilo tudi stališče mladega rimskega kralja v svetu. Habsburžanom je bil deček

Pri železnih težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgagi, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzročita ena do dve čaši naravne »Franz Josefove« vode temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovo« vodo radi tui oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Marijina cesta v Altoni neposredno po izbruhu krvavih nemirov. Beli križec kaže hišo, odkoder so streljali komunisti na demonstracijski obhod narodnih socialistov.

Voronov na Angleškem

Prof. Voronov se mudi ta čas v Londonu, kjer hoče angleško vlado pregovoriti, da bi razveljavila prepoved njegove pomlajevalne metode na britskih tleh. Ta metoda je prepovedana, ker ni v skladu z angleškimi zakoni za varstvo živali.

Londonkim novinarjem je znameniti pomlajevalec izjavil, da je trdno prepričan o učinkovitosti svoje metode in da se bo dal o svojem času še sam operirati po njej. Če bi bivši notranji minister lord Brentford, ki mu ni dal dovoljenja za izvajanje njegovih operacij na Angleškem, sam prišel k njemu, bi lahko še danes živel. Vsakemu človeku je namenjeno 120 let življenja in kdor umre s 70. letom, umre takorekoč nasilne smrti. Od 1500 po Voronovi metodi pomlajenih oseb je bilo 800 angleških državljanov in mnogo znamenitih zdravnikov.

K dogodkom v Nemčiji

Državni kancelar von Papen, ki ga je imenoval državni predsednik Hindenburg za državnega komisarja na Pruskem.

Italijanska filmska produkcija

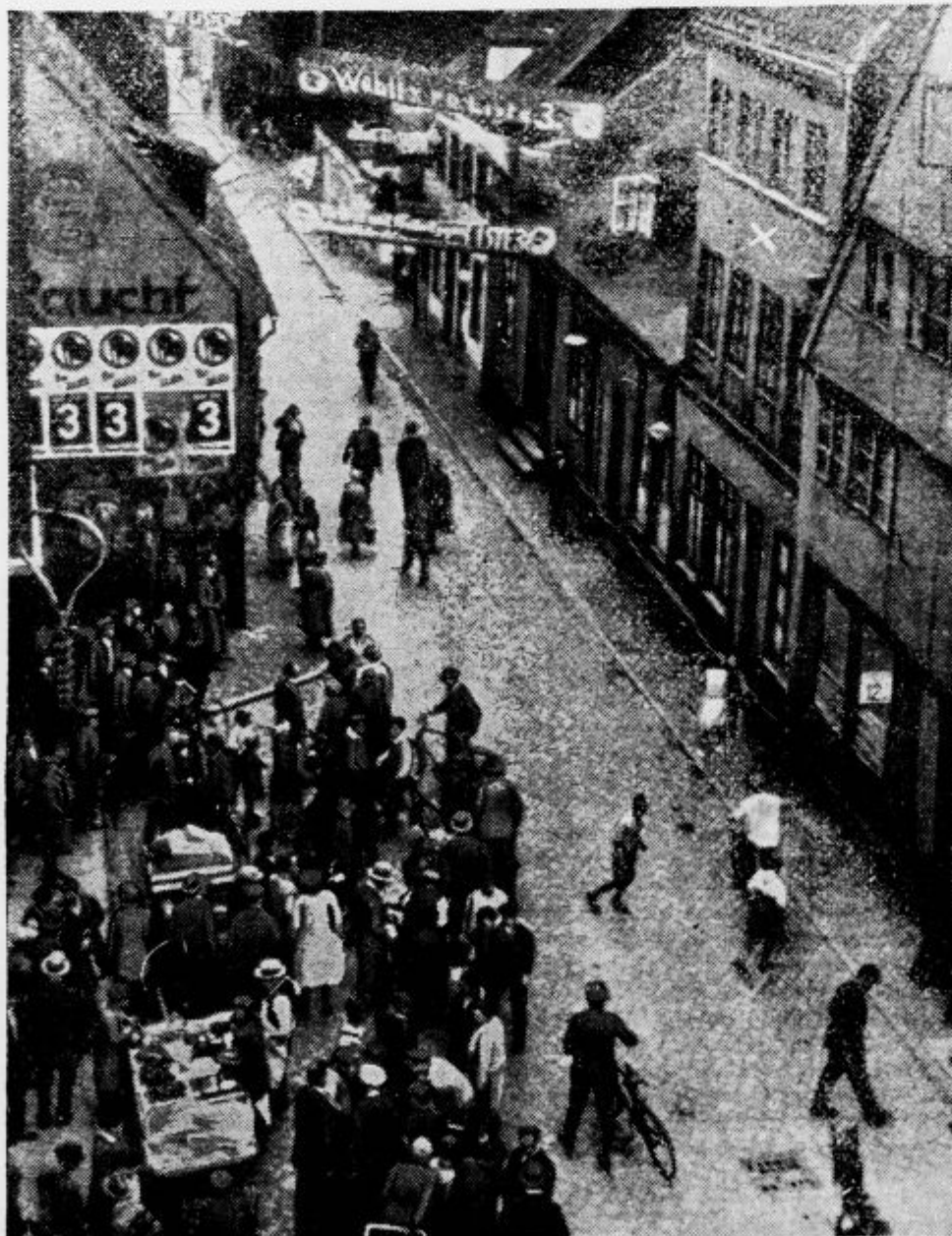
Italija je lansko leto izdelala samo 15 filmov, komaj poldrug odstotek od 963, ki so jih izdelali isto leto v Zedinjenih državah, Nemčiji, Angliji in Francoski. Uvožiti je morala zato 804 filme. Največ uspeha je imela italijanska obdelava nemškega filma »Zasebna tajnica«.

Novi ravnatelj Mednarodnega urada za delo v Berlinu

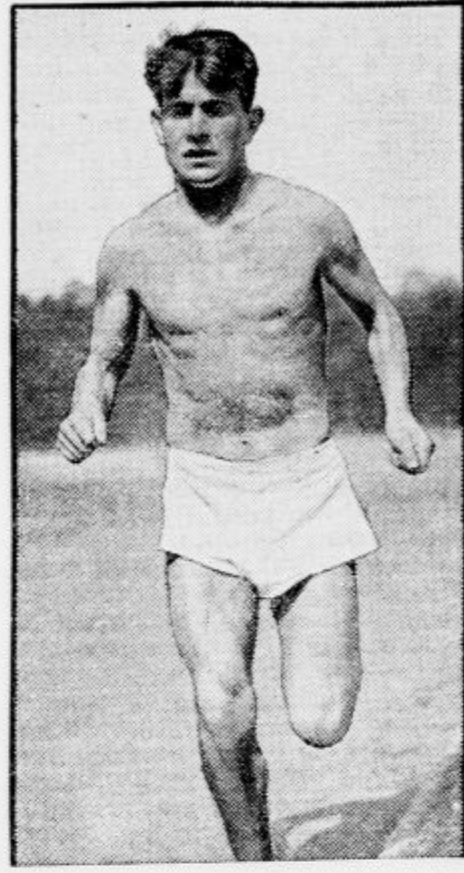
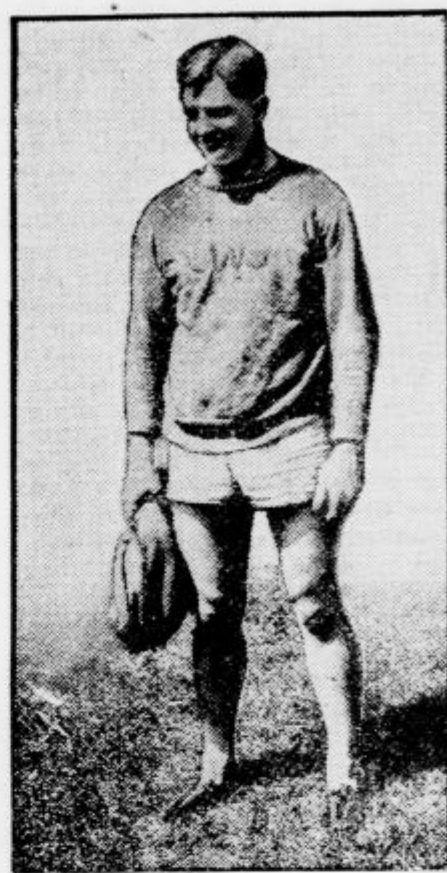
Dr. H. B. Butler (levo) z dr. Donauom, nemškim zastopnikom ženevskega Mednarodnega urada za delo, na poti k državnemu kancelarju, s katerim je imel razgovor o važnih mednarodnih socialnih vprašanjih.

Krvava bitka v Altoni

Marijina cesta v Altoni neposredno po izbruhu krvavih nemirov. Beli križec kaže hišo, odkoder so streljali komunisti na demonstracijski obhod narodnih socialistov.

Olympia 1932

Levo: Brix, odlični ameriški metalec krogla. Desno: Zabala (Argentina), najboljši južnoameriški tekač na dolge proge.

Kemija ljubosumnosti

Ona: Že spet si ljubosumen?

On: Jaz? Niti od daleč! Kaj si pa domišljaš!

Ona: Tako, tako! Pa pojdi z mano k zdravniku, na jodovo preizkušnjo!

To ni smešnica iz kakšnega humorističnega lista, temveč odlomek iz pogovora, ki ga bosta »ona« in »ona« v bodočnosti od prilike do prilike imela v resničnem življenju. In vsega so krivi eksperimenti, ki so se vršili pred kratkim pod vodstvom znanih učenjakov v Prvi medicinski kliniki v Berlinu in v ženski bolnišnici v Düsseldorfu.

Učenci so hoteli končno zvedeti tudi to, kakšne kemične spremembe nastajajo v človeški krvi, kadar valovi pod vplivom močnih afektov, strahu, sovraštva, koprnenja, ljubosumnosti itd. Izbrali so si 15 poskusnih oseb obojega spola, same inteligentne osebe. Takšne ljudi je na povelje

seveda težko spraviti v enega izmed imenovanih afektov, toda raziskovalcem je prišla tu na pomoč hipnoza. Hipnotizirani mladi dami so n. pr. nenadoma veleli: »Gospodična, vaš zaročenec je imel včeraj skrit sestanek z neko drugo damo...« In že so se pokazali učinki tega sporočila. Zdravniki pa so odvzeli dami nekaj krvi in jo preiskali.

Tu so berlinski raziskovalci dr. Wittkower, dr. Scheringer in dr. Bay odkrili, da povzroči ljubosumnost, kakor vsak močni afekt, prav vidno porast jodove količine v krvi, v nekaterih hudih primerih celo za 100 odstotkov. Jod je torej tista reč, ki nam v nesrečni ljubezni ne da spati. Ampak zdaj, ko poznamo svojega sovražnika po imenu, menda ne bo posebno težko ozdravljati s kemičnimi preparati, česar doslej niso ozdravili niti tešijivi prigovori, niti skoki v vodo ali štamperli lizola in octove kisline.

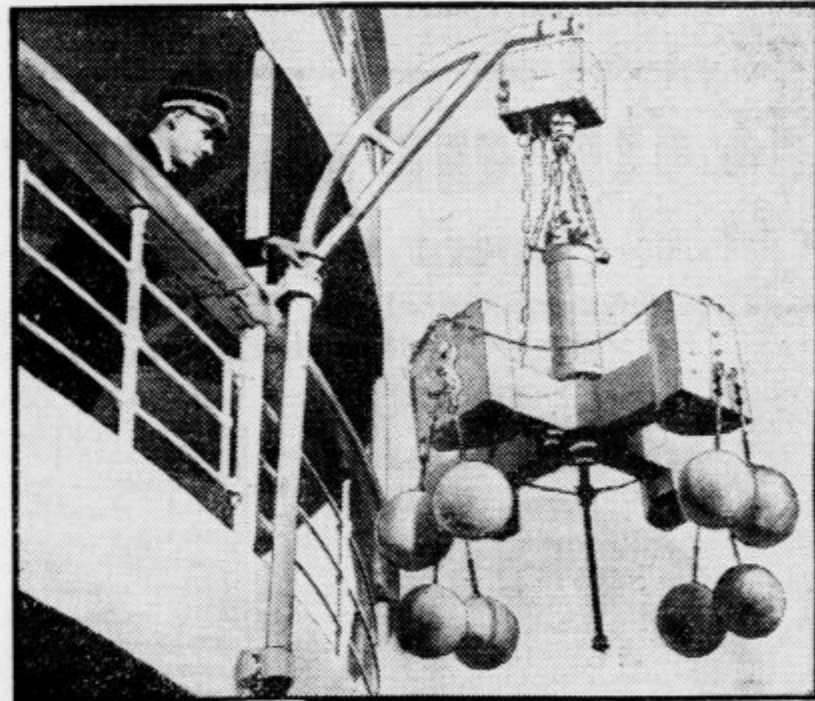
Turčija — članica Društva narodov

Kemal paša, turški državni predsednik. Na desni: Palača drž. predsednika v Ankari.

Nov reševalni aparat za brodolomce

Na francoskih parnikih so preizkusili svojevrsten reševalni aparat za ponesrečence na morju. Aparat je namenjen posebno za nočno pomoč ter je razsvetljen z lučkami, ki žarijo slično onim na svetilnikih. Aparat se spusti na kraju nesreče v vodo, kjer plava na posebnih gumijastih kroglih.

Doumerjev morilec pred porotniki

V soboto se prične pred pariškim porotnim sodiščem razprava zoper Gorgulova, morilca francoskega državnega predsednika Doumerja.

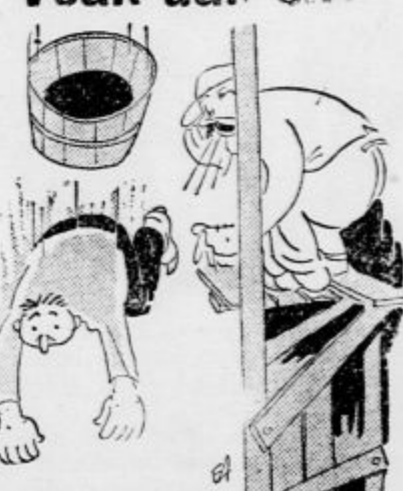
V ječi se bavi s sestavo svojega obrambnega govora in pisari skoraj dnevno pisma svojemu zagovorniku. Je trdno prepričan, da bo končal pod giljotino in je izrazil željo, da bi ob njegovi usmrtitvi igrali »Zeleno himno«, ki jo je skomponiral sam.

Prostovoljna smrt Meyrinkovega sina

V bližini četove hiše v Monakovem si je končal življenje 24letni sin znanega pisatelja Gustava Meyrinka. Použil je veliko dozo spalnega praška, ki bi ga morala sama umoriti, in si je odprl še žile na roki in si pognal kroglo v glavo. Mladi mož si je preteklo zimo pri smučanju ranil hrčte-

nico, kar mu je omrtvičilo desno nogo. Ker je bila poškodba neizlečljiva, je šel sedaj v smrt.

Vsak dan ena

»Teči, da ti ne pade vedro na glavo!«

Michel Zévaco:

Pardailanov sin

Zgodovinski roman.

Zato je na Pardailanovo vprašanje navdušeno odgovoril:

»Da, corpo di Bacco, tisočkrat! Sam bom odklenil jetnikna vrata njegove celice.«

»Nikar,« se je živahno oglašil Pardailan. »Le naj ostane vse tako, kakor ste se domenili z gospo Concinijevo. Obesite tisti ključ za vrata, odstranite svoje ljudi in pustite me do jutri samega v tej hiši.«

In ko ga je Concini začuden pogledal, je malomarno dodal:

»To pravim zato, ker gotovo ne želite, da bi se zdelo, kakor da ste se ustrašili grožnje.«

»Bogme,« je z nehlinjeno radostjo vzkliknil Concini, »večje ljubeznivosti si ne morem misliti! Priznam, da bi mi bilo res mučno, če bi mu moral sam odpreti vrata. A ker ste pripravljeni sprejeti stvari tako, kakor sem sam določil, je vse v najlepšem redu. Prepustim vam hišo do jutri... Še podarim vam jo, od srca rad, če jo le sprejmete.«

Pardailan je videl, da je govoril odkritosrčno.

»Ne, gospod,« je odvrnil z resnim glasom, »oškodovati vas nikakor ne maram.«

Nato je uprl svoj jasni pogled globoko v Concinijeve oči in dodal:

»Zdaj, ko sva se pogodila, vam dam še dober svet: ne ukrepaite ničesar zoper Jehana Hrabrega in gospodično Bertille Saugiško.

98

Zanimam se zanj in zanjo — to pomeni, da bi zadeli obme, če bi jima hoteli kaj zalega. Vaša žena, ki me tako dobro pozna, vam lahko pove, da niso imeli moji nasprotniki nikoli sreče in da je bilo še vsakemu žal, kdor se je spustil z mano v boj.«

Pardailan se najbrže ni zanašal, da bi šle njegove besede Conciniu res do živga. Iz prevelike poštenosti je hotel posvariti, drugega namena ni imel. Sam pri sebi je predobro vedel, da se maščevalni Florentinec ne bo zmenil za take oddaljene grožnje.

In tako je tudi bilo. Pardailanove besede so Concinija samo osvestile. Razen tega so ga pa spomnile skrbi, ki jih je bil za trenutek pozabil. Spomnile so ga tudi skelečnega ponižanja, ki mu ga je bil prizadejal ta človek — ponižanja, ki je bil v svoji radosti nad zakladom pozabil misliti nanj.

»Oh,« je zavrelo v Italijanu, »roko si vzdignil zoper mene, ponižal si me, in zdaj mi še groziš! Le počakai, ti oče Jehana Hrabrega, ki ne poznaš svojega sina... Corpo di Christo! Pes naj mi bo ime, če ne najdem v tem dejstvu najlepšega, najstrašnejšega maščevanja. In Bertille bo moja! Leonora pravi, da je zaprta v grobu. Naj bo. Iztrgam ji jo, vzamem si jo, čeprav iz neder zemlje. Iskal je bom, dokler je ne najdem.«

A v tem trenutku je bil še v sovražniškovi oblasti. Treba ga je bilo prekaniti, pokazati mu priazen obraz.

»Pojdiva, gospod,« je rekel s prisiljenim nasmehom.

Skupaj sta odšla iz kabineta; in med tem, ko je Pardailan povedal svojim trem spremljevalcem, da sta se s Concinijem zlepa pomenila o vsem, je dal le-ta s svoje strani služabnikom nekaj povelj in jih odslavljal do drugega dne.

Pičle četrte ure po tem je bil Pardailan s Carcagnem, Escargasom in Gringaillem vred neomejeni gospodar trdnjave.

Lahko si mislimo, da so se podvzimali in hitro rešili Jehana iz njegove jame. A mladi človek je bil še omamljen in je trdno spal. Treba je bilo počakati, da se zbudi. To so storili tem laglje, ker se jim ni nikamor mudilo.

Ko je Pardailanov sin odprl oči, ga je najprej zaskrbelja skrinjica. Zagledal jo je obenem s svojim plaščem in mečem vred. Nekaj pojasnil, kratka zahvala — in ob petih je vsa četvorica zapustila hišo v Podganji ulici.

30

Gostilna pri »Velikem odpiraku« je bila v ulici Saint-Denis, na vogalu Kovaške ulice.

Ta konec mesta je bil zelo živahen; tudi gostilna je imela obilo gostov in je slovela za eno izmed najboljših. Njen izvesek, mojstrovina kovaške umetnosti, je kazal na sredi velikanski zlatnik. Le-ta je bil »veliki odpirak«. Naši pradedje so ljubili take igre z besedami. Semkaj, v malo sobico, kamor so bili pred dvema dnevoma privedli Bertille, je peljal Pardailan svojega sina in njegova tovariša Carcagna in Gringaila, zakaj Escargasse se je moral skriti v Podganji ulici in oprezati, kdo bo tisti prijatelj, ki ga je hotela Leonora poslati Jehanu Hrabremu na pomoč.

Previdni Pardailan se je bil takoj spomnil, da bi bilo za mladega človeka koristno, če bi poznal ime tega prijatelja, ki je bil obenem Leonorin zaupnik. In senca, ki je zasledovala Saëtto, je bil po tem takim Escargasse, ki je razbojnika takoj spoznal in hotel le videti, kam pojde.

Pardailan je naročil gospe Nicoli, okretni gostilničarki, enega tistih bogatih obedov, ki si jih je znal samo on izmisljati. Vedel je, da je bil Jehan že dva dni tešče in da bo kmalu potreboval svojih moči.

Iz Zagorja

Z Pododbor SPD Zagorje priredi v soboto in nedeljo, 23. in 24. t. m. izlet na »Pleš«, pri Sv. Gori, kjer čez noč tabori. Natančna navodila so razvidna na društveni deski. Odhod bo v nedeljo čez Sv. Goro ali St. Lambert. Vabljeni so vsi ljubitelji narave. — Odbor.

Iz Novega mesta

n— Kino »Dome« v Sokolskem domu predvaja danes in jutri obakrat ob 20.30 uri ter v nedeljo ob 18.30 in 20.30 zvočni film »Madam Satan« Predigra zvočni tednik.

Poslano

Za povzdigo tujskega prometa in boljšega turistickega obiska Ljubelja, Zelenice, Kofe in Sv. Ane sem na prošnjo vseh zainteresiranih krogov vozil z avtotaksijem 2 krat dnevno na vrh Ljubelja in nazaj. Avstrijski avtomobil vozi do vrha tudi dvakrat dnevno in tako je bila dobra zveza preko Tržiča in Ljubelja v Celovcu in obratno. Vozil sem ravno mesec. Kdor pozna Ljubelj, bo takoj vedel, koliko sem zaslužil. Polagoma so se začeli tudi Avstrijci voziti čez Ljubelj v Tržič, Ljubljano in na Bled, naši turisti pa na planine in vsi so bili prav zadovoljni, da je že vendar enkrat bila ta zveza vzpostavljena in da je omogočeno tudi manj premožnim slojem posejanje Zelenice, Sv. Ane, Kofe in Ljubelja. Tedaj pa me je g. V. P. višji predilniški uradnik in avtobusni podjetnik v Tržiču znanil kr. banski upravi, da vozim redno na Ljubelj in naj se me strogo kaznuje. Iz kakšnih razlogov me je naznanil, ne vem, gotovo pa radi tega, ker imam tudi avtobusno podjetje, vozim dvakrat iz Tržiča v Kranjsko Ljubljano in obratno in odkar sem začel, vozimo zelo poceni. Najbrže je konkurenca vsega kriva. Zato sem prenehal voziti na Ljubelj. Meni ni g. P. napravil škode, saj se za benčin nisem zaslužil, oni ki so zainteresirani in oškodovani, pa naj se njemu zahvalijo. Posebno hvala mu bodo pa naše planine.

Da ne bo nepotrebnega vpraševanja od strani Tržičanov in turistov, zakaj je ukinjena ta zveza, dajem vse to širši javnosti v vednost. Tako se dela pri nas v Tržiču za povzdigo tujskega prometa in turistike, zato pa: vsa čast — komur čast.

Tržič, 20. VII. 1932.

Pepi Gorican,
avtopodjetnik, Tržič.

Radio

Izveček iz programov

Petek, 22. julija.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Salonski kvintet. — 19: Postanek in razvoj kinematografa. — 19.30: Gospodinja ura. — 20: Nasveti za potovanja. — 20.30: Koncert iz Beograda. — 22.30: Čas, poročila, plošče.

Sobota, 23. julija.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 18: Salonski kvintet. — 19: Gimnastične vaje. — 19.30: Nekaj za starše. — 20: Koncert godbe »Slovec«. — 21: Samospevi gđ. Korenčanove. — 21.30: Salonski kvintet. Vmes čas in poročila.

BEograd 12.05: Radio - orkester. — 19: Narodna glasba. — 20.10: Godalni kvartet. — 20.30: Mešan program. — 21: Koncert godbe kraljeve garde. — 22.50: Plošče in ciganska godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Večer lahke glasbe. — 22.40: Godba za ples. — PRAGA 19: Saksofon. — 19.25: Iz Brna. — 20.05: Komorni jazz-kvartet. — 21: Mešan program. — BRNO 19.25: Godba na pihala. — 20.05: Prenos iz Praga. — 22.20: Zabaven program. — VARŠAVA 18.20: Plesna glasba. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22.05: Chopinove skladbe. — 22.50: Orkester mandolin. — DUNAJ 11.30: Orkester. — 16.15: Lahka glasba. — 19.10: Schumannove pesmi. — 20: Mešan program. — 21.45: Plesna glasba. — BERLIN 19.10: Haydnova glasba. — 20: Preno z Dunaja. — 21.30: Zabaven program. — Plesna glasba. — KONIGSBERG 19: Koncert na želo. — 20: Prenos z Dunaja. — MOHLACKER 19: Stajerske narodne pesmi in joderli. — 20: Program z Dunaja. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 18.30: Koncert orkestra. — 20: »Poljub v pusti«. — Koncert ciganske kapele. — RIM 17.30: Instrumentalni in pevski koncert. — 20.45: Operetni večer.

Kdor ni čital tega romana in ljubi napeto in fantastično štivo, naj ga takoj naroči pri upravi »Jutrac« za Din 30.—, vezan Din 40.—

Sport

Plavanje ob svitu reflektorjev

Water-polo tekmi Ilirija : FTC (Budapest) in Ilirija jun. : Primorje

Ob robu na zgornjem koncu bazena kopalnice Ilirije stoji 7 metrov visok drog. Od tega droga je preko cele dolžine bazena napeta železna žična vrv in na njej obešenih pet ogromnih reflektorjev — priprave za prvo plavalno tekmo pri električni razsvetljavi so gotove.

Danes ob 20.30 nastopijo četrtič v Ljubljani odlični waterpolisti in plavalci madžarskega FTC. Generalna skušnjava bo to za naše Ilirijane — zadnje resno srečanje z odličnim protivnikom, poslednja priprava za veliko borbo, ki jo ima Ilirija letos bojevati in dobojevati z dalmatinskimi klubi v državnem prvenstvu.

V plavanju bo FTC, ki je doslej v Ljubljani sigurno zmagoval, naletel topot na enakovrednega protivnika, ki se ne bo dal odpravi kar tako. Pregled rezultatov, ki so jih eni kot drugi dosegli, nam kaže, da je letos Fritsch enakovreden Zentajlu, da žirovnik ni slabši od Hunyadija in težko je verjetno, da bi v štafeti 4×200 m Ilirija podlegla.

Waterpolo je pač sigurna stvar Madžarov, na Iliriji je samo, da pokaže gostom, da je v času, ki je potekel od njih zadnjega gostovanja mnogo pridbila, da je za državno prvenstvo dobro pripravljena.

Nemajhno privlačnost tekmovanja pa tvori tudi druga waterpolo tekma: v prijateljskem srečanju se sestanejo junjorji Ilirije s Primorjem. Od lanskega državnega prvenstva Primorje ni nastopilo več, izrabilo še čas in danes se bo predstavilo publiku v novi formi.

Ljubljana sledi zgledom velikih mest. Od največjih sportnih centrov sveta smo privzeli nogomet ob umetni razsvetljavi. Plavanje zvečer je marsikje že udomačeno — v krasnem Egiptu kopaljšče v Baslu se tekme vršijo samo v nočnih urah. V Jugoslaviji je to »novotarija« uvedel in z uspehom preizkusil Jadran v Splitu, za njim je na vrsti Ljubljana.

V Splitu imajo večerne tekme ogromno publike. V dolgih procesijah romajo gledalci na plavalščice, spremljajo od kolone avtomobilov — ali bo Ljubljana tudi sledila simpatičnemu vzgladu temperamentnih Dalmatincev?

Brzoturnir SK Grafike

Imen na turnirju nastopajočih moštev ima gotovo ASK Primorje največ izgledov, da si pribori pokal. Igra, ki jo sedaj to moštvo predvaja je predvsem koristna. Nastopi Primorja proti Gradskemu in Iliriji, so pokazali, da more le še to moštvo rešiti šest Ljubljane v tekmah za državno prvenstvo.

Drugi udeleženci brzoturnirja SK Svoboda se od leta do leta vedno uspešneje uveljavljajo. Njeni rezultati v pretekli sezoni v Mariboru in v Ljubljani dokazujejo dobro formo tega moštva. V nedeljo nastopi kompletna in bo prav resen konkurent za priboritev pokala.

O Slovanu se more reči, da je imel preteklo nedeljo precejšnjo porčijo smole. Neodločnost pred golom in rezerve, ki jih je imel v moštvi, so zakrivilo poraz v kvalifikacijski tekmi. V nedeljo nastopi kompletno in se od njega obeta vse drugačen nastop.

O Grafiki bomo še poročali.

»Derby« tiskarji : litografi

Sobota 24. julija ob 18. Igrišče Primorja.

Po razburiljivi tekmah zadnjih tednov, je prav dobro, če se poskrbi tudi za malo smeha. Posebno v današnjih časih! Zato pripravljamo vsakomur, da si ogleda jutrošnjo tekmo med tiskarji in litografi, ki bo nekakšna mednarodna revija, »lahran« in upokojenih nogometnih zvezdnikov. V moštvih obeh nasprotnikov bodo zastopane vse narodnosti evropskega kontinenta. Sinko, ki nastopi v litografskem moštviu se je n. pr. udeleževal že na španskih igriščih kot vročekrvni kibic in ga tudi pri ljubljanskih tekmah tovariši komaj pripeljejo, da ne kravalira. Neki ljubljanski nogometni sodnik ga še prav dobro pozna. Zanimiv bo centerhalf tiskarjev Speglič, ki se odlikuje s svojo longinsko postavo in »bistrim« pregledom igre. Odlična je tudi njegova igra z glavo. Njemu precej bližji je levo krilo litografov Kunde, ki ga poleg omenjenih vrtili odlikuje že kolesalen šut. Predstavniki madžarske šole Fährich, Čzipe, Spiczar bodo pokazali vse lepote te šole, če bo ta šola nogometna ali rokoborska, še ne vemo, ker drže to tajnost zase. Desno stran igrišča je bilo treba betonirati, ker bo po njej vozila trojica tiskarskih »stankov«, v osehah desnega krila »Bumbež«, desne zveze Makšina in centerfora ate Čirota. Ta stran tiskarskega napada bo utepla litografom potreben respekt in je verjetno, da se je bodo na kilometre daleč izogibali. Savsko banovino bodo

zastopali Istvan, Erdösy, Počgan in drugi. Obljubili so, da ne bodo posnemali purgarskih manir, in bodo izjemoma enkrat odigrali tekmo brez izgredov. Med njimi se po znanju nogometna odlikuje Ploha, ki je že pred leti obhajal desetletnico pobiranja žog za golom purgerjev. V obrambi tiskarjev nastopita slavni Alora-ben-Romeo in Pepe z morosta. Z vratarjem sta lepin Levčkom« tvorijo ti trije nepremagljivi trojci. Bati se je vročega dneva, da ne bi prestavili gola k bufeju. So še druge zanimive osebe, a je bolje da si jih vsak sam ogleda.

Vstopnina minimalna.

Službene objave LNP

(Seja p. o. 20. julija 1932.)

Navzoči gg.: rav. Šetina, Novak, Kovač, Groselj, Šetina R., Petrič, Accetto.

Državno-prvenstvena tekma ISSK Maribor : HSK Viktorija, Zagreb, se določi 24. t. m. ob 17.30 na igrišču ISSK Maribor v Mariboru. Službujoči odbornik LNP g. Ilcvar.

Ker je zmagalo SSK Celje v obeh kvalifikacijskih tekmah nad SK Amaterjem s 6:1 in 3:0, se s tem plasira v nadaljnje tekmovanje ter se določi prva kvalifikacijska tekma SSK Celje : SK Atletik 24. julija ob 17. na igrišču SSK Celje v Celju. Službujoči odbornik g. Svetek.

Ker še niso dali nobene izjave SZNS v Ljubljani, ZNS v Beogradu in JNS v Beogradu o pokalni tekmi SK Železničar : ISSK Maribor, odigrani 29. novembra 1931. v Mariboru, se na podlagi poročila ss. g. Nemeca in službujočega odbornika g. Klemenja, da je bila tekma neregularna zaradi razmočenega terena, tekma razveljavlja ter določi ponovno odigranje dne 21. avgusta v Mariboru.

Vzame se na znanje prijavi SK Grafike, Ljubljana ob 20. t. m., da sodelujejo na njegovi proslavi 24. t. m. ASK Primorje, SK Svoboda in TSK Slovan, vsi iz Ljubljane. Vzame se na znanje prijavi MO Maribor, da priredi mestna občina mariborska 15. avgusta sportni dan ter se dovolijo nameravane tekme.

Odobrijo se mednarodne tekme SK Korotan, Kranj : SK Austria, Klagenfurt 7. avgusta v Kranju, SK Rapid, Maribor : VSV Villach in KAC Klagenfurt 14. in 5. avgusta v Beljaku in Celovcu.

Vzame se na znanje razpis lokalnih tekem in propozicij za odigranje istih MO Trbovlje za 30. in 31. t. m. v Trbovljah.

Odobri se prijateljska tekma SK Rudar : SK Hranstnik 24. t. m. v Hranisku. Naknadno se odobri prijateljska tekma Atletik-SK Celje : SK Dobrna, Trbovlje 17. julija v Celju.

Vzame se na znanje zapisnik MO Maribor ob 11. julija, zapisnik MO Trbovlje ob 18. t. m. ter dopis SK Domžale, Domžale št. 50/32, ob 14. t. m.

Verificira se s pravom nastopa 30. julija 1932. za SK Železničar, Maribor: Gliha Anton. Verificira se s pravom nastopa 22. t. m. za vse tekme za ZSK Hermes Gvardjančič Alojzij.

Vzame se na znanje izjava igralca Jenka Viktorja, da preklicuje svojo prijavo za ISSK Maribor, Maribor ter da ostane še nadalje član SK Železničarja, Maribor. Poziiva se ISSK Maribor, da pošlje njegovo legitimacijo do prihodnje seje.

Verificirajo se naslednje prvenstvene tekme: Ilirija II. : Hermes 4:2, Korotan : sparta 7:2, Grafika : Slovan 3:1, Korotan : Svoboda. Vič 3:0 p. f., Hermes : Svoboda II 6:2, Celje : Amater 6:1, Rapid : Maribor II 8:5, Hermes : Slovan 6:0, Javornik : Disk 3:0 p. f., Javornik : Svoboda, Vič 3:0 p. f., Javornik : Reka 3:0 p. f., Reka : Svoboda, Vič 3:0 p. f. — Tajnik II.

Ljubljanski plavalni podsavez JPS. (Slučbeno). Tekmovanje v plavanju in waterpolu za prvenstvo LPP se vrši v soboto 23. t. m. in v nedeljo 24. t. m. v kopaljšču mestne občine v Kamniku. Pričetek tekmovanja v soboto ob 16.30 ter v nedeljo dopoldne ob 8.30 in popoldne ob 15. Tekmovanje v skokih se iz tehničnih ozirov prelazi od petka dne 22. t. m. na ponedeljek dne 25. t. m. To tekmovanje se vrši v kopaljšču SK Ilirije s pričetkom ob 15. Zbiranje: Plavanje: vodja tekmovanja Ante Grndovec, vrhovni sodnik: Ivo Kavšek, starter: Božo Kramaršič, zapisničarja: Stergar in Finec sodniki na cilju: Grndovec, Antosiewicz, Sancin Savo, Potokar, sodniki na obratu: Potokar, Poeschl, stoperji: ing. Bloudek, Grndovec, Antosiewicz, Sancin, Pevalek, Senjari in 6 Kamničanov. Skoki: vrhovni sodnik: Pevalek, zapisničarja: Bradač in Svetek, sodniki: Kavšek, Antosiewicz, Sancin, Čerček, Kramaršič, ing. Medved in Derganc. Waterpolo: sodniki: Kavšek, Kramaršič, Sancin, stoperji: Pevalek in Poeschl, sodniki na голу: Grndovec in Finec. Sodniki morajo biti pol ure pred pričetkom vsakega tekmovanja v kopaljšču.

Službeno iz Odbora za delegiranje ss. pri LNP. Delegirajo se v nedeljo 24. tm.: v Ljubljani turnir Grafike na igrišču ASK Primorje s pričetkom ob 16. gg. Ahčan in Vidic (rez. Dolinar); v Laškem: poizkus-

na SK Laško - SK Olimp g. Janežič; v Kranju: SK Korotan - ZSK Hermes g. Pevalek; v Celju kvalifikacijska: Atletik SK : SSK Celje deeljira OUZD pri JNS, rez. g. Deržaj.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes po treningu sestanek vseh igralcev juniorjev na igrišču. Ob slabem vremenu je sestanek v našem lokalu. Istotam se vpišujejo novo prijavljeni juniorji.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevo ob 17. naprej strogo obvezen trenen. Dolve sigurno! Ob 20. seja uprave igrišča pri Perleus. Ob 20.30 seja nogometne sekcije istotam.

TKD Atena (hazenska sekcija). Danes točno ob 18. trening za vse igralce, zaradi nedeljske tekme strogo obvezen. Opraviči se samo nujni zadržki.

TSK Slovan. Drevo ob 19.30 v lovski sobi pri »Sokolu« članski sestanek, istega naj se sigurno udeležijo vsi igralci, posebno pa Volkar, Lipovšek in Globelini. Na sestanku se bo razdelila igralcem nova oprema. Po članskem sestanku seja nogometne sekcije. Ob 20. odborova seja.

SK Ilirija. Težko-atletška sekcija za rokoborbo, ima danes ob 19. na igrišču pri tribuni zelo važen sestanek zaradi predstoječih nastopov, na katerega se vabijo: Abulnar, Stare, Hinčik, Debatista, Kokalj, Grobovšek, Azman, Hugo, Vrecko, Romanjuk, Presetnik, Ullsperger, Sebeanik, Jože, Jelčič, Kolar, Rožič in Avsec. Sestanek naj se udeležijo tudi vsi nanovo prijavljeni atleti in ostali interesi.

ASK Primorje (plavalna sekcija). Danes 20.30 v kopaljšču Ilirije trening tekma z juniorskim moštvom Ilirije. (V kopaljšču morajo biti ob 20.15 naslednji igralci: Trampuž, Sketelj, Truna, Kolar, Šrnel, ing. Medvod, Gabršek, Erbežnik. Vsaj naj prinese sboj brisačo).

SK Svoboda (Ljubljana). Članski sestanek danes ob 20. v prostorih Delavske zbornice. Ker se bo na sestanku določila postava moštva za brzoturnir Grafike, je polna udeležba dolžnost vsakega člana.

SK Svoboda (Zalogo). V nedeljo prijateljska tekma proti SK Korotanu, Ljubljana. Naslednji igralci naj bodo najkasneje ob 15.45 v garderobi: Jože, Završnik II., Ambrož, Šabec, Kocjančič, Edi, Taurer I., Peca, Jaka, Turk, Fatur, Rezerve: Butara, Hans, Taurer II., Završnik I. — Dones trening prve garniture, po treningu kratek in obvezen sestanek za igralce prve in druge garniture radi verifikacije. V nedeljo 31. t. m. ob 14. v salonu g. Cirila Požarja v Zalogu občni zbor kluba. Glasvalno pravico imajo samo člani, ki se poravnali članarino za zadnje tromesečje t. e. j. do vključno 30. junija t. l.

Sportni dnevi na Jesenicah. SK Bratstvo na Jesenicah je nameraval prirediti v nedeljo dne 17. t. m. velik sportni dan, ki pa se zaradi trajnega naliva ni mogel vršiti v takem obsegu, kot je bilo nameravano. Kljub skrajno slabemu vremenu pa se je odigralo nekaj tekem, ki so končale v korist domačega kluba. Tako je hazenska družina porazila zelo močno in trdovratno družino jeseniške Svobode, rezerva Bratstva pa je gladko porazila nogometaše Korotana iz Kranja, I. moštvo Bratstva pa je predvedlo lepo igrjo s simpatičnim moštvom Primorja iz Ljubljane ter mu podleglo z malo razliko ter dokazalo, da z mirnim srcem in z dobrimi izgledi na uspeh lahke tekmuje tudi z močnejšimi klubi Slovencev. Zaradi skrajno slabega vremena minule nedelje se je sportni dan preložil na soboto 23. ter nedeljo 24. t. m. ter se bo vršil v največjem obsegu. SK Bratstvo bo imel v gosteh simpatično družino Ilirije, ki bo gotovo zadovoljila vse prijatelje hazene. Poleg tega bo gostoval na Jesenicah eden najboljših nogometnih klubov Koroške, ki je že večkrat nosil naslov koroškega prvaka. Tudi stari domači »kanonik« in rezerva bodo pokazali svojo odlično formo in nastopili v borbi proti SO Sorčica iz Tržiča. Spored sportnega dne je v glavnem isti, kot je bil določen za prejšnje večerje z razliko, da bodo gostovali drugi klubi. V setoto zvečer bo baklada po me tu, pri kateri sodeluje sokolska godba P. bakladi se bo vršil na sportnem igrišču družabni večer. V nedeljo ob 7. zjutraj se prične kolesarska dirka za prvenstvo Jesenic. Nato se vrstijo stafetne tekme po mestu, nogometne in hazenske na igrišču vse do 18. ure. Pri vseh popoldanskih tekmah bo sodelovala godba na pihala. Zvečer se bo vršila na igrišču velika ljudska veselica z zelo pestrim sporedom. Pričakuje se največje udeležbe a strani občinstva.

Nogomet v Trbovljah. V nedeljo ob 10. igra SK Amater prijateljsko tekmo s SK R-tje iz Trbovelj na igrišču SK Trbovlja s predtekmo obeh rezerv. — Dalje obvešča SK Amater svoje članstvo, prijatelje in simpatizerje, da se prične s prestovolnim kulukom na igrišču, da se končno uredi vsem predpisom odgovarjajoče igrišče. Javnost obveščamo, da se je glasom sklepa komisije ogleda z dne 20. t. m. ponovno in kménoveljavno izdalo dovoljenje uporabe igrišča SK Amaterju. V soboto 23. t. m. ob 19.30 članski sestanek v klubski sobi. — SK Amater se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri komisijem ogledu

zlasti županu g. Voduške, g. dr. Jenku, sres. san. referentu in gg. dr. Jensterlu in Baumgartnu ter zastopniku LNP g. Kuretu.

Iz življenja na deželi

DOLENJSKE TOPLICE. Kopaljška sezija je v polnem razmahu. Kljub krizi so toplice zelo dobro obiskane in prijavljenih je še večje število gostov, ki prispejo v najkrajšem času. Vreme je za kopanje zelo ugodno. — Sokolsko društvo je imelo v nedeljo letni nastop. Društvo je v svojem delovanju zaradi neprimernih telovadnih prostorov dokaj ovirano, vendar noče zaostajati v sokolovanju. Tako je tudi ta nastop dokazal, da društvo kljub vsem oviram dela, kar mu je največ mogoče. Sodelovalo je Bralno društvo iz Novega mesta in Žužemberka. Pogrešali pa smo nastopa domačih članic in dece. Pridno je sviral domači društveni orkester pod spretno taktirko br. Škrbeca, šolskega upravitelja iz Črmošnjic. — Lesna veleindustrija Javornik je opustila žago v Soteski. Ravno te dni se vrši oddaja veleposrestru Auersperg, ki misli potem, ko se bodo izvršile razne poplave, nadalje obratovati. Žaga v Soteski je za tamošnje revno prebivalstvo pravi blagoslov, saj imajo tu svoj stalni zaslužek.

POLŠNIK NAD LITJO. V nedeljo se je vršil pri nas sestanek za ustanovitev Prostovoljnega gasilnega društva, na katerem smo izvolili pripravljalni odbor z načelnikom županom Pograjcem. Pobudo sta dala posestnika Kotar Janez in Borišek Ivan, vso akcijo je vodil ne strahše se stroškov in truda g. Podlipec iz Ljubljane. Polšnik je oddaljen 3 ure od Litije, je 700 m nad morjem v prijaznem gorskem terenu, odkoder so krasni razgledi po zasavski dolini, proti Ljubljani in tudi na Kum, odkoder je od nas komaj dve uri. Prebivalstvo polniške občine do sedaj ni imelo društvenega razvoja. G. Podlipec je na sestanek povabil starešinstvo gasilske župe Litija, ki je tudi prišlo polnoštevilno in vzbujalo kar veliko pozornost z lepimi uniformami. Pomislite, to so bili sploh prvi uniformirani gasilci na Polšniku. Še prav posebnih simpatij je bil deležen daleč na okoli poznani župni starešina g. Lajovic s polnimi prsi odlikovanj, ki se vkljub lepi starosti ni ustrašil dolge in hmbovite poti. Tudi naš g. župnik Kovič je z lepimi besedami vzpodbujal farane za gasilstvo, tako da je doslej že nad 50 prijavljenih in bo takoj po odobritvi pravil ustanovni občni zbor, združen z ljudsko prirediteljo, na katero bomo povabili vsa sosednja in okoliška društva.

SMIHEL NAD MOZIRJEM. Tudi pri nas se je nedavno ustanovila strelska družina in se je takoj pri ustanovitvi vpisalo že 32 članov, kar je razveseljivo število za majhen gorski kraj. Agilni odbor si je na del težko nalogo, zgraditi čimprej strelšče. Delo je imelo uspeh in v nedeljo 24. t. m. bo že slavnostna otvoritev strelšča prve strelske družine v gornji Savinjski dolini. Marljiva smihelska strelska družina zasluži najštevilnejši obisk članov drugih strelskih družin. Ker Smihel nima avtomobilske ceste, bo skupen odhod udeležencev iz Mozirja v nedeljo ob 10. dopoldne. Svečana otvoritev strelšča bo ob 13. Izvršil jo bo komandant strelskega okrožja polkovnik Golubović iz Celja. Po otvoritvi bo nekaj ur posvečenih prijetni tovariški zabavi.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna prirobnica za štiro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se računajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kame«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokal«, »Stanovalje oddaj«, »Stroje«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potnik« in »Zasluzek«, če se s oglašom nudi zasluzek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zasluzka ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računata enkratna pristojbina Din 5.— za štiro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za štiro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.—

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vplačati v pisnu obnemi s naročilom.

Službo dobi

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro pa 3 Din. (1)

Usnjarski pomočnik (strojni Falzer) dobi stalno namočenoje v tovarni Križanič, Ljubljana. 28858-1

Korespondentno

znanstveno — posebno v nemščini in stenoigrafiji, sprejeme instalacijsko podjetje. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28856-1

Prijazno deklico

stara 14 let, sprejemno v stalno službo k otrokom v poštenu hišo. Prodajna ima sirota ali zmožna nemščino. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28857-1

Cednega fanta

14-15 let starega sprejemno v službo. Sirota ali zmožna prodajna. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28859-1

Siviljo

sposobnega predvsem v posredniški službi, predvsem v izdelovanju domačih plaščov, sprejemno takoli. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28861-1

Blaginčarko

se izveševanje in z dolgoletnim strokovnim izkušenjem. Prodajna ima sirota ali zmožna nemščino. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28863-1

Mizaria

skromnega, ki ima orodje, za izdelavo lahke dela v lokalni. Oglasi se je danes v vinariji v Vercovi ulici 2. 28865-1

Vajenica

se primerno solsko izobražena, sprejemno trgovino s parjem M. Pitar, Ljubljana, Selenbergova ulica 1. 28862-1

Trg. vajenica

z dovršeno mušico, šolo ali vsaj dve leti razreda, s posredniško poslo. okrobo sprejeme takoli v trgovino modnega boga And. Elsbacher, Laško. 28863-1

Pek. vajenica

peknega sina primorskih staršev sprejemno v učenje. Prodajna ima oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Primo«. 28864-1

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro 5 Din. Dajati, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za štiro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Za instrukcijo

Francosčine ishem starejšega visokoleta. Prodajna z oznako honorarja na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Instrukcija«. 28866-1

Zasluzek

Kdor išče zasluzka, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 3 Din. — Kdor nudi zasluzek, plača za dajanje naslova ali za štiro 5 Din. (3)

Kdor hoče

šoli, in ima vsesile zasluzki z našimi lukrativnimi gospodarskimi predmeti in praktičnimi posredništvom 50 do 100 Din. Naj se obene na Razposiljalnico Sopira, Dunajska cesta 36. 28867-1

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

Drugi del bado preganjal ali pa bežali pred njim, kakor je bilo v minulih časih. Niti opice njegovega lastnega rodu mu ne bodo tovariški ponudile roke. Omikani svet se mu je bil zameril. Iz vsega srca je hrepenel po nekdanjem življenju v pragozdih. A vendar je le z majhnim upanjem gledal v bodočnost, ki si jo je bil začrtal.

Urejuje Davorn Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.

Natakarica

simpatična, srednjih let, vsaka računanja in poštebna, ki govori perfektno nemško in slovensko, želi mesto za takoli ali 1. avgustom. — Naslov: Hotel »Trste«, Kočevje. 28868-1

Trg. pomočnik

mlad, knjižarsko papirne stroke, z dolgoletno prakso, samostojno delavec, aranžir izlobo, šče namočenoje. — Guro Parčič, Karlova, Gura. 28869-1

Kuharica

dobra gospodinja, želi službo. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28870-1

1000 Din dam

stetemu, ki mi preskbi službo spremljevalca pri avtomobilu ali kaj slinenga. Kaveča na razpolo. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »1000«. 28871-1

Stalno službo

išče Razina Lah, Jarčin št. 12, Pristava. Druzo pismo. 28872-1

500 Din nagrade

da vreden in močan mladnik, vsakršne pose, tizen in pošten, nekakšne, stetemu, ki mi preskbi službo spremljevalca ali kaj slinenga. Kaveča na razpolo. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »500«. 28873-1

Posest

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 3 Din. (20)

Hišo

eno, ali dvoetaznovo, ki jo kupim, predvsem v Ljubljani ali kje v bližini. — Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »1903«. 28874-1

Oblacila

Trg. oglaš po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za štiro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro pa 3 Din. (13)

2 poletna jopiča

1 nov in 1 zelo dobro ohranjen po nizki ceni napredaj. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 28875-1

V najem

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 3 Din. (17)

Gostilno

na prometnem kraju v Mariboru, d d d m v najem proti gotovemu inventarju. — Potrebno 20.000 Din. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Gostilno«. 28876-1

Pridelki

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 3 Din. (31)

Vinogradniki

V komisijo sprejemno večje količine dobrega vina, v svrhu razprodaje na debelo in drobno. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Vinotok in klete«. 28877-1

Kapital

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 3 Din. (16)

400.000 Din posojila

išče industrijsko podjetje proti vkladu na prvo mesto, dobim obrestim in drugim ugodnostim. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Gostilno«. 28878-1

Komfortno stanovanje

oddam s 1. avgustom v Beogradu, Frankova 4. Poljska daje A. Franzen, Frankopanska št. 26. 28879-1

Trisob. stanovanje

s kuhinjo oddam na Sarmu tgu št. 34/II. 28880-1

Stanovanja

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 3 Din. (21-a)

Sobo in kuhinjo

s priključki, eventualno s kuhinjo, ishem s 1. septembrom. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Sobo«. 28881-1

Mirna stranka

3 odrasli osebe išče stanovanje dveh ali ene velike sobe z večjo kuhinjo takoli ali 1. avgusta po zmerani ceni. Ponudbe po »Točen plančnik 33« na oglaš. oddelku »Jutra«. 28882-1

Dvosob. stanovanje

s kuhinjo in priključki ishem za september v okolici Beograda. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Plančnik točno«. 28883-1

Pridem v K.

tudi v slabem vremenu. 28884-1

Veliko zalogo vsakovrstnega modernega pohištva

lastnega izdelka nudi po znatno znižanih cenah trvdka

I. REPŠE, tvornica in zaloga pohištva,

LJUBLJANA, Dvorni trg 1. 7777

TELEFON 32—23. TELEFON 32—28.

Za odplačilo bančnega dolga

nudimo privatnemu kapitalu

sigurno obrestujočo naložbo

z istim, to je meničnim in hipotekarnim kritjem, proti uvidnim obrestim. Dopisi pod »Domača industrija« na oglaš. oddelku »Jutra«. 9312

Sobe išče

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 3 Din. (23-a)

Prazno zračno sobo

v mestu ishem s 1. avgustom. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Avgust«. 28885-1

Opremljeno sobo

lepo, separirano, po možnosti z uporabo kopalne, v okolici od Miklošičeve do Resljeve ceste ali Tabora, ishem za nekaj tednov starejša d a m a iz hr. Primorja. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Soba«. 28886-1

Soba odda

Vaška beseda 50 par; za dajanje naslova ali za štiro 3 Din. (29)

Opremljeno sobo

čisto, mirno in svetlo, s posebnim vzhodom in elek. triko o d d a m s 1. avgustom boljšemu stanovanju gospodinj, 500 korakov od kavarn »Zvezda«. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 28887-1

Soba

opremljeno za dve osebi, s posebnim vzhodom oddam v novi vili pri Sr. Krištofu. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 28888-1

Opremljeno sobo

s parketom in elektr. razsvetljavo oddam v Florjanski ulici št. 22. 28889-1

2 vezani sobi

s posebnim vzhodom, za pisarno ali stanovanje takoli oddam. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28890-1

Onremljeno sobo

s električno razsvetljavo in hrano ali brez oddam v Gosposki ulici št. 107. 28891-1

Sobico

čisto in zračno oddam gospodinj in Trilnova ulica 2 ali vogal Dunajske ceste 28, visoko priključje. 28892-1

Onremljeno sobo

s strogo posebnim vzhodom, z raztrganim in pranjem perila oddam s 1. avgustom za 300 Din. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 28893-1

Lepo sobo

opremljeno ali prazno oddam takoli v Skofji ulici št. 10/II (poleg Tabora) solidni oseb. 28894-1

Sobo

lepo opremljeno in strogo separirano, s hrano ali brez oddam 1. ali 15. avgusta. Naslov pove oglaš. oddelku »Jutra«. 28895-1

Dve prazni sobi

brez kuhinje oddam s 1. avgustom na Resljevi cesti št. 30, I. nadstropje. 28896-1

Dopisi

Vaška beseda 3 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (24)

Hiromant-grafolog

Timofejev v hotelu Lloyd. 28897-1

Srčna kultura 24

Dvigreno pismo! 28898-1

Pridem v K.

tudi v slabem vremenu. 28899-1

Autotaxi Din 3 km

štridesetleten — Lenarčič, Kranj. Tel. 33. 28878-1

Stroji

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (29)

Lokomobil 8—15 HP dobro ohranjeno kupim. — Ponudbe pod »Lokomobili« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 28881-1

Več elektromotorjev

razpisna in električnih, s tvorniško in izkušnjo, 1/2 Ks za enofazen in trifazen ter 3/4 Ks za trifazen priključek na 220/380, 50 period, ugodno napredaj. — Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Motorji«. 28882-1

Skobelni stroj

za izdelovanje lahkih tal kupim. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 28883-1

Razno

Vaška beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (37)

Telefon 2059

PREMOG suha drva

POGAČNIK

Bohoričeva ulica št. 5

Steznike

in trebušne pasove po znižanih cenah izdeluje atelje Terezija Kranjc — Vodmat-Ljubljana, Društvo, na ulici 23. Zunanja naročila se točno izvršujejo. Na željo pridem na dom. 28884-1

Trajno kodranje

z najmodernejšim aparatom na samohlajenje. »Damski salon« v prehodu palače »Viktorije«, Aleksandrova cesta št. 4. 9235

MARELICE

(zerdelija) DINJE, PARADIŽNIKE, PAPRIKO i. t. d. dobavlja na drobno in na debelo 9236

STEVAN KIS,

eksporter, Subotica.

Trgovino

z mešanim blagom v letoviškem trgu z veliko okolico v Dolnem Posavju, dolgoletno renomirano oddam s 1. oktobrom v najem. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Velika trgovina«. 9312

Technikum Konstanz

Tehnika v Konstanci (Technikum Konstanz). — Inženerska šola za strojearhitekturo in elektrotehniko, zgradbo letal in avtomobilov. Prospekti zastoj. 69

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Zalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, da je naša iskreno ljubljena, zlata mamica, stara mamica, tašča in teta, gospa

Katarina Martinc roj. Plank

vdova po ravnatelju deželne deske

v sredo 20. t. m. po dolgotrajni in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo mirno v Gospodu zaspa.

Bila je v neprestanem delu in neusahljivi, brezprimerni skrbi za svoje. Pogrešali jo bomo težko.

Pogreb nepozabne bo v petek, dne 22. t. m., ob 4. uri iz hiše žalosti, Beethovnova ulica št. 16, k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v soboto, dne 23. julija, ob 7. zjutraj v cerkvi Marijinega oznanjenja.

Ljubljana, dne 21. julija 1932.

9336

Anton, sin; Adela, hči, in ostalo sorodstvo.

Občina Ljubljana

Mestni pogrebni zavod

Neizrečeno potrti sporočamo vsem, ki so jo poznali, da je naša

nad vse ljubljena, nikoli prežaljena

Marija Novakova

v četrtek, dne 21. julija ob 1/5. uri zjutraj po dolgem, mukepolnem trpljenju sklenila svoje požrtvovanje polno življenje.

Blagoslov trupa naše drage pokojnice bo dne 23. t. m. ob 7. uri zjutraj pred njenim domom v Linhartovi ulici št. 20, nakar jo prepeljemo k večnemu počitku v Notranje Gorice, kjer se ob 8. uri po maši zadušnici vrši pogreb.

V Ljubljani, dne 21. julija 1932.

DR. JANŽE NOVAK, odvetnik, soprog — RAJKO, JURČEK, otroka

MARIJA in FRANJO LAVRAC, starši — VIDA por. GORJUP, OS-

KAR, PAVLINA, sestri in brat — MARIJA NOVAK, tašča, in vse

ostalo sorodstvo. 9335

Vsem tovarišem in tovarišicam naznanjamo žalostno vest, da nam je danes smrt

iz naših vrst iztrgala našo požrtvorno in delavno tovarišico

Marijo Novakovo

urednico »Grude« in odbornico »Zveze kmetskih fantov in deklet« v Ljubljani.

Predrago tovarišico bomo spremili na njeni zadnji poti v soboto 23. t. m. ob 7. uri zjutraj iz hiše žalosti, Linhartova ulica 20.

Nepozabni tovarišiči ohranimo trajen spomin!

Naj ji bo lahka gruda domača!

V Ljubljani, dne 21. julija 1932. 9340

Konzorcij »Grude« v Ljubljani

»Zveza kmetskih fantov in deklet« v Ljubljani